

STJERNEN

140. ÅRGANG

NUMMER 3

JESU KRISTI KIRKE AF SIDSTE DAGES HELLIGE

MARTS 1991

STJERNEN

M A R T S 1 9 9 1

På omslaget:

Gilberto Dorla, rådgiver i ældsternes kворumspræsidentskab i Brooklyn 2. ward, er et eksempel på den optimisme, de hellige i Brooklyn (New York) udstråler.

Se „Brooklyns vindue til verden“, side 36.

Indersiden af bagsiden:

„Brylluppet i Kana“, af Carl Heinrich Bloch.

ARTIKLER

BUDSKAB FRA DET FØRSTE PRÆSIDENTSKAB HÆNDER PRÆSIDENT THOMAS S. MONSON	2
PÅSKELØFTER, SOM BLEV OPFYLDT VED DEN FØRSTE NADVER TERRY W. TRESEDER	12
ET LILLE BARN SOM JEG R. VAL JOHNSON	25
JEG KAN BLIVE DØBT IGEN GAYE GALT	30
WALTER SPÄT OG DEN FØRSTE SYDAMERIKANSKE STAV NEUSA LONGO	32
BROOKLYNS VINDUE TIL VERDEN GLEN NELSON	36
FUGLESANG OG VIOLER THOMAS J. GRIFFITHS	42

ISÆR FOR UNGE

KAMMERATER ZOLA WHITING	8
SYNDER, DER VAR TILGIVET, MEN IKKE GLEMT HEATHER O'BRIEN	20
MIN VEN PATRICIA R. ROPER	46

FASTE PUNKTER

KOMMENTARER FRA LÆSERNE	1
BESØGSLÆRERINDEBUDSKAB ET PERSONLIGT VIDNESBYRD: „DEN ENE EFTER DEN ANDEN“	24

BØRNESTJERNEN

HISTORIER FRA MORMONS BOG UDRYDDELSEN AF JAREDITERNE	2
SANG JEG BEDER I TRO JANICE KAPP PERRY	5
JAMIES VIDNESBYRD PATRICIA WARNOCK	6
BARE FOR SJOV FORESTIL DIG SVARET JULIE WARDELL	9
FÆLLESTID ØRER TIL AT HØRE MED LAUREL ROHLFING	10
PÅ OPDAGELSE VIDUNDERLIGE MIG JOYCE LESLEY	12
FIKTION AT LEVE IGEN – FOR EVIGT SANDRA C. NELSON	14

SMUK ÅND

Jeg vil gerne dele min glæde med jer over den smukke ånd, jeg følte ved at læse *Liahona* (spansk) fra maj 1990. Jeg nød især artiklen „Vi er meget velsignede“ om Yefi-familien i Chile. Jeg følte stor kærlighed til familien på trods af den store afstand mellem os. Jeg takker dem for deres smukke eksempel på tro og kærlighed til Herrens værk.

Andre artikler, som påvirkede mig, var bl.a. artiklen om familien Davis i Utah og deres ønske om at dele evangeliet med familien Kereszti i Ungarn („Når man først kommer i gang!“); brødrene Moreiras i Portugal („Broderkærlighed“); og . . . ja, de er alle gode. Måske føler jeg så stærkt for dette nummer, fordi det er så missionsorienteret, og min mand lige er kaldet

som præsent for missionen i Caracas i Venezuela.

Vi har altid brugt *Liahona* som et redskab i missioneringen og bruger den som gave til venner, som undersøger Kirken. De modtager den og læser den med stor interesse og glæde.

I de 16 år, vi har været medlemmer af Kirken, har jeg samlet på *Liahona*. Jeg lykønsker jer for jeres store indsats, og jeg glæder mig til fremtidige numre.

*Estela de Hoffman
Naguanagua ward
Valencia stav i Venezuela*

NEDBRYDNING

AF BARRIERER

Jeg har længe ønsket at lykønske jer og takker jer for det store slæde arbejde. I udfører.

Vi bor i Canada, man vort

modersmål er spansk. Derfor glæder vi os hver måned til, at *Liahona* (spansk) kommer til vort hjem.

Liahona har hjulpet vore vidnesbyrd med at vokse og har hjulpet os i almindelighed. Den har nedbrudt barrierer på en bemærkelsesværdig måde og forenet os med vore brødre og søstre i evangeliet fra hele verden.

*Mayra Lizbeth Monzon Mora
Burnaby Ward
Vancouver Canada Stave*

SÆT ET MÅL

Jeg fik tilskyndelsen til at skrive dette brev på grund af noget, som lige er sket. Jeg læste *Liahona* (spansk) og nåede til den sidste artikel i nummeret. Den så ikke ud til at være særlig vigtig, men jeg besluttede, at

når jeg nu ikke havde andet at lave, ville jeg læse den. Da jeg var færdig, følte jeg mig inspireret til at skrive og takke jer for den styrke, som jeg modtager ved at læse bladet.

Min mor, min bror og jeg er de eneste medlemmer af Kirken i vores familie. Jeg blev døbt i januar 1989. Vore vidnesbyrd er blevet styrket ved at læse de inspirerede budskaber fra Det Første Præsidentskab og de andre artikler i bladet.

Jeg er 17 år gammel, og jeg har aldrig før skrevet til nogen, selv ikke til min familie eller missionærvenner. Nu har jeg sat mig det mål, at skrive til alle mine venner og slægtninge. Det beviser, at bladet har en positiv virkning på mig.

*Daniel Castilla Ortiz
Col. Zaragoza Carlos A. C.
Veracruz, Mexico*

STJERNEN

Marts 1991 140. Årgang Nummer 3

Jesu Kristi Kirke at Sidste Dages Helliges officielle tidsskrift.

Det Første Præsidentskab:

Ezra Taft Benson
Gordon B. Hinckley
Thomas S. Monson

De Tolvs Kvorum:

Howard W. Hunter, Boyd K. Packer, Marvin J. Ashton, L. Tom Perry, David B. Haight, James E. Faust, Neal A. Maxwell, Russell M. Nelson, Dallin H. Oaks, M. Russell Ballard, Joseph B. Wirthlin, Richard G. Scott

Vejledere: Rex D. Pinegar, Gene R. Cook, John E. Groberg, Robert E. Wells

Redaktør: Rex D. Pinegar

Adm. direktør for Curriculum
Department: Ronald L. Knighton

Adm. direktør for Kirkens tidsskrifter:
Thomas L. Peterson

International Magazines:

Chefredaktør: Brian K. Kelly
Assisterende redaktør: Marvin K. Gardner
Medredaktør: David Mitchell
Assisterende redaktør for Børnestjernen:
DeAnne Walker

Tilsvarende art director:
M. M. Kawasaki
Art Director: Scott D. Van Kampen
Designere: Sharrt Cook
Kirkeryt: Carsten Gram

Redaktionsens adresse:

Translation Division
Hans Eggedes Gade 2, 1.
DK-2200 København N
Telef. 31.391366

Distribution:

Nordisk Distributions Center
Smedevangen 9
DK-3540 Lyngbe
Telef. 42.187727

© 1991 by Corporation of the
President of The Church of Jesus Christ
of Latter-day Saints

Eherttryk forbudt

Kirkens internationale tidsskrift udgives månedligt på dansk, engelsk, finsk, fransk, hollandsk, italiensk, japansk, kinesisk, koreansk, norsk, portugisisk, samoansk, spansk, svensk, tongansk og tysk; hveranden måned på indonesisk, tahitisk og thailandsk; kvartalsvis på islandsk.

STJERNEN (ISSN 0900-2545) is published monthly by The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints, 50 East North Temple, Salt Lake City, UT 84150. Second-class postage paid at Salt Lake City, Utah. Subscription price \$14.00 a year, \$1.00 per single copy. Thirty days notice required for change of address. When ordering a change, include address label from a recent issue; changes cannot be made unless both the old address and the new are included. Send USA and Canadian

subscriptions and queries to Church Magazines, 50 East North Temple Street, Salt Lake City, Utah 84150, United States of America. Subscription information telephone number 801-240-2947.

POSTMASTER: Send address changes to STJERNEN at 50 East North Temple Street, Salt Lake City, Utah 84150, United States of America.

Abonnement:

12 numre DKK 90,- (inkl. moms og porto) Betaling over giro 3120988 til Nordisk Distributions Center, Smedevangen 9, DK-3540 Lyngbe, USA og Canada: US \$10.00 (Surface mail).

Udkommer 12 gange om året

Printed by Friedrichsdorf Printing Center, Germany
ISSN 0900-2545

PB MA 9103 DA

91983 110

Danish

Hænder

Præsident Thomas S. Monson

Andenrådgiver i Det Første Præsidentskab

Et spædbarns hånd er et mirakel. Efterhånden som barnet vokser, følger andre mirakler, som har med hånden at gøre – kærlighed, arbejde, tjeneste og trøst.

Da Jesus fra Nazaret underviste og tjente blandt menneskene, talte han ikke som den tids skriftkloge, men benyttede et sprog, som alle forstod. Jesus underviste ved lignelser. Hans lærdomme påvirkede mennesker og motiverede dem til at forny deres liv. Hyrderne på bakkerne, sædemanden på marken, fiskeren ved sit net – Mesteren brugte dem alle til at illustrere og undervise i evige sandheder.

Det menneskelige legeme er guddommeligt skabt, med sine vidunderlige evner og komplicerede dele. Det fik en ny betydning, da Herren talte om øjne, som ikke var blinde, men virkelig så, om ører, der ikke var døve, men virkelig hørte, og om hjerter, som ikke var forhærdede, men virkelig vidste og følte. I sine lærdomme henviste han til foden, næsen, ansigtet, siden, ryggen. De lejligheder, hvor han talte om en anden del af legemet – den menneskelige hånd – er bemærkelsesværdige. Hånden anses af kunstnere og billedhuggerer for den vanskeligste del af det menneskelige legeme at nedfælde på lærred eller forme i ler. Den er et under at skue. Hverken alder, farve, størrelse eller form forvrænger dette skabets mirakel.

Lad os først se på *et barns hånd*. Hvem blandt os har ikke prist Gud og undret sig over hans magt, når de har holdt et spædbarn i armene? Den lille hånd, så lille og dog så fuldkommen, bliver øjeblikkelig emnet for samtalen. Ingen kan modstå at lægge sin lillefinger i barnets knyttede hånd. Man smiler, får en særlig glans i øjet, og man forstår de blide følelser, der tilskyndede digteren til at skrive:

*Et barn – denne smukke nye menneskeblomst,
der netop er faldet ned fra Guds eget hjem for at blomstre
på jorden.*

Efterhånden som barnet vokser, åbner den tæt knyttede hånd sig i et udtryk for fuldkommen tillid. „Tag mig i hånden, mor, så er jeg ikke bange,“ siger denne tillid. Den dejlige sang, som små børn synger så smukt, bliver straks en bøn om tålmodighed, en indbydelse til at undervise og en mulighed for at tjene:

*Jeg har to hænder små, foldet pænt og net,
de er svage og små, men de ved, hvad er ret,
gennem alle de timer til dagen er endt,
er der meget, hvortil mine hænder er vendt.*

*O Fader, jeg takker for to hænder små,
og beder, velsign dem, at de må forstå,
for børn at bli' glade er ikke så svært,
når de to små hænder har lydighed lært.
(Syng med mig, B-74).*

De følelser, en sådan kærlighed og tro fremkalder, burde altid i alle forældre fremkalde et løfte om troskab – en beslutning om at gøre det, der er rigtigt.

Skal det understreges yderligere, behøver vi blot at henvise til beretningen, hvor disciplinen kom til Jesus og sagde: „Hvem er mon den største i Himmeriget?“

Da kaldte han på et lille barn, stillede det midt iblandt dem

og sagde: „Sandelig siger jeg eder: hvis I ikke vender om og bliver som børn, kommer I slet ikke ind i Himmeriget“ . . .

Og den, der tager imod et sådant barn for mit navns skyld, tager imod mig.

Men den, der forarger en af disse små, som tror på mig, ham var det bedre, at der var hængt en møllesten om hans hals, og han var sænket i havets dyb” (Matt. 18:1-3, 5-6).

Lad os for det andet vende os til *ungdommens hånd*. Ungdommen er den oplæringsperiode, hvor travle hænder lærer at arbejde – og arbejder for at lære. Ærligt arbejde og kærlig tjeneste bliver afgørende ingredienser i et liv i overflod. Disse ingredienser lærte pigerne at kende i Unge Piger, når de bagte småkager og gav dem til de ældre kvinder, der boede på plejehjemmet i nærheden. En bestemoders aldrende hånd greb den betænksomme teenagers. Intet ord blev ytret. Hjerter talte til hjerter. Den hånd, der bagte kagerne, tørrede en tåre bort. Sådanne hænder er rene hænder. Sådanne hjerter er rene hjerter.

Så kommer den dag, hvor drengens hånd tager pigens, og forældrene forstår pludselig, at deres børn er blevet store. Aldrig er en piges hånd så smuk, som når der på hendes finder glimter en ring, der symboliserer et evigt løfte. Hendes trin bliver hurtigere, hendes udstråling klarere, og alt i verden er godt. Forlovelsestiden er kommet. Ægteskab følger. Og atter holder to hænder hinanden, denne gang i det hellige tempel. Verdens sorger glemmes en kort stund. Tankerne vender sig mod evige værdier. Hænderne, som holder hinanden, fortæller om forventningsfulde hjerter. Himlen er her.

Tiden går. Brudens hånd bliver *moderens hånd*. Hun tager sig blidt af sit dyrebare barn. Bader det, klæder det på, giver det mad, trøster det – der findes ingen hånd som mors. Håndens blide omsorg bliver ikke mindre med årene. Jeg vil altid huske én bestemt mors hånd – en missionærs mor. Ved et seminar for missionspræsidenterne for nogle år siden, var mis-

sionærernes forældre inviteret til kort at mødes med hver missionspræsident. Glemte er navnene på dem, som hilste på og venligt udvekslede håndtryk. Dog mindes jeg de følelser, som vædede op i mig, da jeg i min hånd tog en mors barkede hånd. Hun var fra Star Valley i Wyoming. „Undskyld, at min hånd er så grov,“ sagde hun. „Siden min mand blev syg, har jeg måttet udføre alt arbejdet på gården, så vores søn kunne tjene Herren som missionær.“ Tårerne kunne ikke holdes tilbage, ej heller skulle de. Sådanne tårer frembringer en vis rensning af sjælen. Denne dreng er fortsat noget særligt for mig, ligesom han er for hende. En mors arbejde helliggør en søns tjeneste.

Man må ikke overse *faderens hånd*. Ligeegyldigt om han er en dygtig kirurg, en god håndværker eller en talentfuld lærer, opretholder hans hånd familien. Der er stor værdighed i ærligt arbejde og utrætteligt virke. Under den store depression var jeg lille dreng. De mænd, der havde arbejde, var heldige. Jobbene var få, timerne mange og betalingen lille. På vores gade var der en far, som skønt han var oppe i årene, med sine hænder forsørgede sin store familie af piger. Hans firma var kendt som Spring Canyon Kulkompaniet. Det bestod af en gammel lastbil, en bunke kul, en skovl, en mand og hans egne to hænder. Fra tidlig morgen til sen aften kæmpede han for at overleve. Jeg mindes dog især hans udtryk for tak til Herren for hans familie, hans arbejde og hans vidnesbyrd under de månedlige faste- og vidnesbyrdmøder. Fingrene på disse grove, røde og ru hænder blev hvide, når de holdt fast på ryglænet på den bænk, hvor jeg sad, når br. James Farrell bar vidnesbyrd om en dreng, som knælede ned i bøn i en lille skov nær Palmyra i New York og så et himmelsk syn af Gud Faderen og Sønnen, Jesus Kristus. Denne dreng var Joseph Smith.

Disse hænder minder mig om denne fars stærke, vedvarende tro, hans ærlige overbevisning og hans vidnesbyrd om sandheden.

For nogle år siden kaldte præsident Harold B. Lee, ved inspiration og åbenbaring, Dewitt J. Paul som patriark i en af Kirkens stave i de østlige stater. Dette kald fik både bror og søster Paul til at føle sig meget ydmyge. De spekulerede. De var bekymrede. De bad om en himmelsk bekræftelse.

Folkets stemme vidnede om deres godkendelse. Så kom tiden for ordinationen. I et værelse i kælderen i deres stavsbygning sad Dewitt Paul nervøst på en stol og bad en stille bøn. Ved siden af søster Paul sad en kær ven, til hvem hun havde betroet sine bekymringer. Denne trofaste ven fortalte en meget usædvanlig og inspirerende beretning om det, som skete herefter:

„Da ældste Lee, som stod bag broder Paul, der sad ned, løftede sine hænder for at lægge dem på broder Pauls hoved, skinnede et meget klart lys, som var det solskin, gennem et lille højt vindue lige ned på ældste Lees hoved.“ Hun fortsatte: „Hvilket usædvanligt tilfælde, at solen skulle begynde at skinne så klart og lyst netop i det øjeblik, da ældste Lee skulle til at lægge sine hænder på broder Pauls hoved for at give ham en velsignelse og ordinere ham! Denne oplevelse var en bekræftelse af et helligt kald. Pludselig gik det op for mig, at der ikke var noget vindue i det lille kælderværelse, gennem hvilket solen kunne sende sine stråler.“

Fred havde erstattet forvirring. Tro havde overvundet tvivl. En profets hænder er dyrebare.

Til sidst vil jeg tale om en anden hånd – *Herrens hånd*. Det var den hånd, som ledte Moses, som styrkede Josua – den hånd, Jakob fik løfte om, da Herren erklærede: „Frygt ikke, thi jeg er med dig, vær ej rådvild, thi jeg er din Gud! Med min retfærdigs højre . . . støtter jeg

dig" (Es. 41:10). Det var den beslutsomme hånd, der bortjog vekselererne fra templet. Det var den kærlige hånd, der velsignede de små børn. Det var den stærke hånd, der åbnede de døves ører og gengav de blinde deres syn. Det var ved den hånd, den spedalske blev rensset, den lamme blev gjort rask – og endog den døde Lazarus oprejst. Med fingeren på denne hånd blev der i sandet skrevet det budskab, som vinden bortviskede, men som de ærlige af hjertet bevarede. Tømrerens hånd. Lærerens hånd. Kristi hånd.

Pontius Pilatus vaskede sine hænder for denne mand, der kaldtes jødernes konge. Åh tåbelige, karakterløse Pilatus! Troede du virkelig, at vand kunne bortvaske en sådan skyld?

*Ja, ofte jeg tænker på vunderne i hans kød,
de smerter, han led for at frelse min sjæl fra død . . .
O, hvilken kærlighed, at han til jord kom ned
og døden for mig led,
o, hvilken kærlighed, himmelsk kærlighed.
(Sange, nr. 87)*

Ynkelig er den hånd, som synder. Misundt er den hånd, som maler. Æret den hånd, som bygger. Påskønnet den hånd, som hjælper. Respekteret den hånd, som tjener. Beundret den hånd, som frelser – Jesus Kristus, Guds Søn, menneskehedens Førløser. Med den hånd banker han på vor forståelses dør. „Se, jeg står for døren og banker; om nogen hører min røst og åbner døren, da vil jeg gå ind til ham" (Åb. 3:20).

Skal vi lytte efter hans stemme? Skal vi åbne vort livs dør til hans tilstedeværelse? Hver må svare for sig selv.

På denne rejse, kaldet dødeligheden, kan mørke skyer vise sig i vor skæbnens horisont. Vejen fremad

kan være usikker, ildevarslen. Vi kan blive tilskyn-det til, som en anden gjorde, at spørge:

*„Jeg sagde til den mand, som stod ved årets begyndelse:
,Giv mig et lys, så jeg kan træde sikkert ind i det ukendte.'
Og han svarede: ,Gå ud i mørket og læg din hånd i Herrens.
Det vil for dig være bedre end et lys og sikrere end den kendte
vej'" (M. Louise Haskins, i *The Oxford Dictionary of
Quotations*, anden udgave, London: Oxford Univ.
Press, 1953, s. 239).*

Når vi lægger vor hånd i Guds hånd, vil vi undgå livets fælder og komme sikkert tilbage til vort hjem. □

FORSLAG TIL SAMTALEEMNER FOR HJEMMELÆRERE

1. En måde, hvorpå vi kan overveje livet, er at se på hænder:

– Et barns hånd tilskynder os til at prise Gud, at prøve på at være barnets tillid værdig, at undervise med tålmodighed.

– Et ungt menneskes hånd har travlt med at lære at arbejde og tjene, med at forberede sig til at forenes med en anden i ægteskabet.

– En mors trøstende hånd og blide omsorg bliver ikke mindre med årene.

– En fars hånd genspejler det ærefulde ved ærligt arbejde og utrætteligt virke.

2. Præsident Monson siger, at der er endnu en hånd, som kan vejlede, velsigne og beskytte os – Herrens hånd.

3. Vor største fred og de største velsignelser opnår vi, når vi lægger vor hånd i Guds hånd og stoler på hans lærdomme og hans magt.

Kammerater

Zola Whiting

Det venskab, der voksede frem mellem Ty, en high school-fodboldspiller, og min 7-årige søn, Weslon, skulle blive meget betydningsfuldt for dem begge.

Så du det?" udbød min 7-årige søn, Weslon, begejstret, da han så fodboldspillerne i aktion. Han ønskede højt: „Jeg kunne godt tænke mig at møde nogle fra holdet.“

Vi var ofte til fodboldkampe i Round Valley High School i Eager i Arizona. Foruden Weslon kom min mand og jeg til kampene på grund af vores datter, Mitzi, som også gik på skolen. Efterhånden som sæsonen gik, blomstrede fodboldhelten i Weslons modtagelige sind.

Jeg bekæmpede min egen tilbageholdenhed og besluttede at hjælpe min generte dreng, som sådan beundrede disse fodboldspillere, så han kunne møde nogle af sine helte. „Vi går hen og taler med nogle fra holdet,“ sagde jeg til ham efter kampen. Så tog jeg min søn med ned på banen ind i mylderet. Vi nærmede os en af hans helte og prøvede at lykønske ham. Den unge mand gik lige forbi os, kun opmærksom på sig selv og på to fnisende piger, som var gået ind foran os for at nå hen til ham. Den næste spiller mumlede et „tak“ uden at standse, da jeg sagde „god kamp“ til ham og prøvede at fortælle, at han havde en beundrer i min søn.

Tøvende nærmede vi os den sidste spiller. Da jeg for-

talte Ty Workman, hvor godt han havde spillet, standede han, smilede bredt og sagde: „Mange tak skal du have!“

Opmuntret af dette svar, begyndte jeg at fortælle ham om Wesleys beundring. Mens Ty lyttede, dryppede hans sorte hår og smukke ansigt af sved fra hans indsats på banen. Han rakte hånden ud for at trykke Weslons og sagde: „Tak, kammerat. Hvad hedder du?“

Min søn svarede stille: „Weslon,“ og så generet ned i jorden.

Jeg fortalte Ty: „Weslon kan godt lide den måde, du spiller på.“ Ty smilede til ham og sagde: „Tak skal du have. Jeg er meget glad for at have mødt dig, kammerat.“

Mitzi gik i skole næste dag og fortalte Ty: „Min lillebror synes, at du er noget helt særligt.“ Fra da af viderebragte hun beskeder mellem Ty og Weslon. Snart blev de to rigtige kammerater. Efter hver fodboldkamp kunne de ses sammen, med Ty's arm rundt om Weslon, mens de snakkede løs om kampen. Vi kom til alle fodboldkampe, selv dem, der blev spillet udenbys.

Efterhånden som vi kom til at kende Ty, fandt vi ud af, at han var populær hos alle – unge og gamle.

COWBOYS
54

NORTH
80

Han drak ikke, røg ikke, tog ikke narkotika, og han havde gode moralske værdinormer. Han opmuntrede Weslon til at undgå skadelige ting og gentog ofte sin yndlingsætning: „Hold dig tæt til Herren.“

Flere uger efter at de var blevet venner, kom Mitzi hjem fra skole med dårlige nyheder. Med et udtryk af vantro sagde hun: „Det er så sørgeligt. Ty har dissemineret sklerose. De siger, at han måske ikke kan leve mere end ét år.“ Weslon blev chokeret, da vi fortalte ham, hvad dissemineret sklerose var. En dyb tavshed kom over os, da alvoren i Ty's sygdom gik op for os.

I de næste par måneder havde Ty flere anfald, der krævede hospitalsindlæggelse. Han tabte sig, men tvang sig selv til at yde en god indsats på fodboldbanen. Ty var, ligesom Mitzi, medlem af skolens sang- og dansegruppe. Han kom til mange vanskelige øvelser og optrædener mellem hospitalsindlæggelserne.

Sent en aften ringede Ty's far til os. „Ty er meget syg. Jeg tror, at det ville hjælpe ham, hvis Weslon kunne besøge ham på hospitalet i morgen. Han er blind og lammet fra taljen og nedefter.“

Efter telefonsamtalen gik Weslon ind på sit værelse. Han kom ud lidt senere, med sine grønne øjne våde af tårer og sagde: „Jeg har bedt for Ty.“

Den næste dag kom vi til hospitalet med gaver, der var købt for Weslons sparepenge. Ty hilste på Weslon

med et opmuntrende: „Hej, kammerat! Hvordan har du det? Jeg kan ikke se noget tydeligt, du ser ud som en skygge for mig.“

„Vi har noget med til dig, Ty,“ sagde jeg og prøvede på ikke at lade ham høre frygten i min stemme.

„Tak skal I have,“ sagde Ty, mens hans mørke øjne så hen imod os, uden at kunne fokusere. Under vort besøg var vore ord opmuntrende, men mit hjerte gjorde ondt, da jeg så de to kammerater tale sammen.

Vi undrede os, da hospitalet nogle få dage senere udskrev Ty. Han kom hjem med synet i behold og følelsen i hans ben var ved at vende tilbage. Snart var han tilbage i skolen.

Vores familie tilbragte meget tid sammen med Ty i de næste måneder. Latter og venskab opløftede os under Ty's besøg. Han talte med Weslon om mange ting, idet han altid understregede sit slogan: „Hold dig tæt til Herren.“

Lige efter jul blev Ty fløjet til hospitalet i Phoenix i Arizona for at blive behandlet. Mens han var der, gik han i koma. Netop som vi havde besluttet at tage Weslon med på den lange tur til Phoenix, fordi lægerne ikke regnede med at Ty ville overleve, ringede telefonen. Ty var ikke længere i koma!

Efter udskrivningen fra hospitalet tog Ty's forældre ham med til en specialist i Californien. Efter mange

Selv fra sin mission fortsatte Ty kontakten med Weslon i breve, som opmuntrede drengen til at forberede sig til sin egen mission. I hvert brev lagde Ty en mønt eller to til Weslons missionsopsparing.

prøver udelukkede lægerne dissemineret sklerose. Adskillige ekstra prøver viste, at Ty led af en virus, der angreb nervesystemet, når han var stresset eller udmattet. Vi var glade og lettede, da vi hørte nyheden. Ty var stadig en syg ung mand, men nu vidste han, hvordan han skulle undgå de afkræftende anfald, og det bedste af det hele var, at han nu ikke længere stod over for en mulig tidlig død.

På trods af mange forsømmelser fra skolen, havde Ty det godt nok til at bestå eksamen sammen med sine klassekammerater i maj. I sommerferien havde Ty et job og trænede til en fodboldkamp for udvalgte high school-spillere i staten Arizona. Han var en af de fire unge mænd, som var blevet udvalgt fra vores region til at spille på statens hold. Weslon var inviteret til træningen, og vi kørte den lange tur til Prescott i Arizona for at overvære kampen. På grund af sin sygdom var Ty den mindste spiller i vægt i kampen, men hans indsat var med til at føre hans hold til sejr.

Efter kampen kom han løbende over banen, dækket af sved, men strålede med sit store, hvide smil. Ty lagde armen om sin kammerat, og de snakkede om kampen, mens jeg tog billeder. Han sagde til Weslon: „Bliv her. Jeg skal lige hente noget.“ Kort efter kom han løbende tilbage. I hånden havde han sin kasket, som han havde fået for at spille kampen. Han sagde til

Weslon: „Den skal du have. Tak fordi du kom til min kamp, kammerat.“

Ty har været en inspiration for mange. Han modtog den første „Ty Workman belønning“ på Round Valley High School. Denne belønning uddeles hvert år til en elev, som har klaret sig godt på trods af modgang.

December 1987 kom, og med den kom Ty's missionskaldelse til Charlotte i North Carolina. I sin tale nævnte han: „Jeg har en lille ven her, som virkelig betyder noget for mig. Det er Weslon Whiting.“ Det var et meget følelsesmættet møde for os alle.

Ty gennemførte en ærefuld mission. Han fortsatte med at huske sin lille kammerat. Han skrev breve i samme ånd, som han plejede at tale til Weslon. I stedet for at tænke på den glæde, han havde givet en lille dreng, vendte han situationen om. Jeg vil f.eks. huske én sætning meget længe: „Weslon,“ skrev Ty, „du har været en stor hjælp for mig, mere end du nogen sinde kan forstå.“ I alle de breve, han sendte til sin lille kammerat, lagde han en mønt eller to til Weslons missionsopsparing.

Det er nu tre år siden, at man troede, at Ty ikke ville overleve. Jeg takker denne usædvanlige unge mand for at give mig tro på den yngre generation. Og jeg takker ham for at være et strålende eksempel på en virkelig helt for min lille søn. □

Påskeløfter, som blev opfyldt ved den første nadver

Terry W. Treseder

Vor Herres sidste måltid fremstår i evangeliet som begyndelsen til begivenheder, der er så storslåede, at alle mennesker – levende, døde eller endnu ufødte – ville være afhængige af Jesus, Messias, for at få udødelighed og op-højelse. Tidspunktet for denne betydningsfulde be-givenhed var valgt af mesterlæreren.

Den første nadver var ikke alene enestående som en ny nadver. Den var også opfyldelsen af mere end et tusind års løfter, som man havde gentaget og bedt for hvert år under påskehøjtideligheden, siden Israel vandrede i ørkenen. Jo mere vi forstår og påskønner påskehøjtideligheden, som jøderne afholdt den på Jesu tid, desto bedre kan vi forstå vore nadverpagter og atter forundre os over vor brors, Herren Jesu Kristi uendelige kærlighed og tålmodighed.

Som Det Gamle Testaments Gud befalede Jehova specifikt sine nyligt frigjorte børn at huske deres udfrielse af Ægypten:

„I skal holde det usyrede brøds højtid, thi på denne selv samme dag førte jeg eders hærskarer ud af Ægypten, derfor skal I højtideligholde denne dag i alle kommende slægtled . . .

Når eders børn spørger eder: Hvad betyder den skik, I der har?

så skal I svare: Det er påskeoffer for Herren, fordi han gik israelitternes huse forbi i Ægypten, dengang han slog ægypterne, men lod vore huse urørte” (2 Mos. 12:17, 26-27).

Ved at introducere påskehøjtideligheden sikrede Herren sig, at hans afgudsdyrkende børn ville blive en nation, der var bedre beredt til deres åndelige konge.

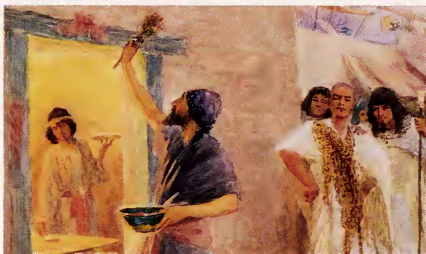
Påskens højtideligholdt Israels udfrielse af ægyptisk fangenskab. Gennem profeten Moses viste Herren sin magt ved en serie af plager. Som en forberedelse til den sidste plage, hvert hus’ førstefødtes forfærdelige død, befalede Herren, at hver familie skulle ofre et fuldkomment, lydefrit lam:

„Tag eder ysofokoste, dyp dem i blodet i fadet og stryg noget deraf på overliggeren og de to dørstolper; og ingen af eder må gå ud af sin husdør før i morgen.

Thi Herren vil gå omkring og slå ægypterne, og når han da ser blodet på overliggeren og de to dørstolper, vil han gå døren forbi og ikke give ødelæggeren adgang til eders huse for at slå eder” (2 Mos. 12:22-23).

I denne udfrielsens nat mættede de israelitiske familier sig med et måltid, bestående af offerlammet og det usyrede brød, for de havde ikke tid til at vente på, at det syrede brød skulle hæve (se 2 Mos. 12:39).

I påskeceremoniens 3000-årige historie er meget lidt

Ligesom Israels børn kan vi også blive frelst fra ødelæggeren ved lammets blod, hvis vi blot vil „stryge noget deraf på overliggeren og de to dørstolper“ af vort liv ved omvendelse.

ændret. De grundlæggende symboler i den bibelske påske findes stadig i dag, og rækkefølgen og betydningen af måltidets symboler er stadig de samme. Kun rollerne for børnene er tilføjet til Haggada'en (påskemanuskriptet) for at hjælpe dem med at lære om udvandringen, og to yderlige symbolske retter blev medtaget i påskemåltidet efter at templet i Jerusalem blev ødelagt. Vi kan overveje det sidste måltid i lyset af disse påsketraditioner og huske, at Herren selv grundlagde denne hellige højtidelighed og senere opfyldte den og atter grundlagde den som nadveren.

ET RENT HUS

På den første dag i påsken, sendte Herren to af sine disciple hen for at finde og berede et sted, hvor han og hans disciple kunne fejre påsken (se Mark. 14:12-15).

De to disciple, der blev sendt ud for at forberede påskemåltidet, blev ledt til et værelse ovenpå i et hus. Mens de var der, undersøgte de sandsynligvis værelset, for at se om det var fuldstændig rent. Endnu i dag er rengøring af huset en del af enhver trofast jødes religiøse liv, når man nærmer sig påskeaften.

Frelseren viderebragte denne tradition til sin Faders hus, templet. Han indledte sin tjenestegerning under en påskehøjtidelighed ved at rense templet for vekselere og tyve (se Joh. 2:15). Han afsluttede sin tjenestegerning på lignende måde: Efter sit triumf indtog i Jerusalem, blandt beundrere bifaldsråb fra påskeska-

rerne, rensede han atter templet for uheilige aktiviteter (se Matt. 21:12). Ved begge lejligheder indbød han de åndeligt hungrende mængder til at komme ind i den nu rene helligdom, og han helbredte de syge, prædikede kærlighedens evangelium og profeterede om sin død, opstandelse og andet komme.

OFFERLAMMET

Markus skriver, at „på den første af de usyrede brøds dage . . . slagtede (de) påskelammet“ (Mark. 14:12). Om eftermiddagen på påskens første dag, tog det ældste medlem i hvert hus, som traditionen bød, et lydefrit lam til templet som et offer. Lammet blev dræbt af præsten, og dernæst givet tilbage til giveren til påskemåltidet. For at kødet skulle være i orden til påskemåltidet, skulle en præst ofre dyret i templet.

Dette krav forklarer delvist, hvorfor historikerne berettede om så store mængder i Jerusalem i påskeugen. (Den samtidige jødiske historiker, Flavius Josephus, beretter, at 256500 mennesker deltog i en enkelt påske). På grund af tradition og religiøs tro kom disse store mængder til Jerusalem, hvor de ofrede deres lam i templet. Loven foreskrev, at disse lam skulle slagtes inden for en to-timers periode (ca. mellem kl. 15 og 17). Det kunne lade sig gøre, fordi det var blevet skik at foretage disse ofringer på to på hinanden følgende dage.

Hvis Frelseren spiste sit påskemåltid på den første af

KRISTUS RENSER TEMPLET* AF CARL HEINRICH BLOCH. ORIGINALEN HÆNGER I FREDERIKSBORG SLOTSKIRKE. BRUGT MED TILLÆDELSE FRA FREDERIKSBORGMUSEET.

disse to dage (hvilket synes at være tilfældet i henhold til Markus' beretning), så døde Herren den følgende dag på korset, mens påskelammene blev slagtet i templet.

Frelserens identitet med offerlammet er vidt bekræftet overalt i skrifterne, gamle som nye. Esajas profeterede: „Som et lam, der føres hen at slagtes“ (Es. 53:7).

Peter udtalte: „I ved jo, at det ikke var med forkrænkelige ting . . . I blev løskøbt . . . men med Kristi dyrebare blod som med blodet af et lam uden plet og lyde.

Hertil var han forud bestemt, før verdens grundvold blev lagt“ (1 Pet. 1:18-20).

Mormon udbrød: „O, I lidettroende, vend jer derfor til Herren; råb af al magt til Faderen i Jesu navn, så at I måske kan blive fundet pletfri, rene, skønne og hvide, rensed ved Lammets blod, på den store og yderste dag“ (Mormon 9:6).

Kun den syndfri, lydefri Messias kunne forløse os fra vore synder og opfylde retfærdighedens strenge krav. Ligesom Israels børn kan vi også blive frelst fra

ødelæggeren ved lammets blod, hvis vi blot vil „stryge noget deraf på overliggeren og de to dørstolper“ af vort liv ved omvendelse.

VINTRÆETS FRUGT

Vintræets frugt – vin eller druesaft – tjente to forskellige formål i det gamle påskemåltid. Det tjener det samme formål i dag. Det første glas symboliserer glæden ved den vundne frihed. I henhold til Haggada' en bliver en velsignelse udtalt over vinen eller druesaften: „Velsignet er du, Herre vor Gud, universets konge,

som skabte det, vintræet frembringer. Velsignet er du, Herre vor Gud, universets konge, som har . . . helliggjort os med sine bud. Og du har givet os, o Herre vor Gud, i kærlighed . . . det usyrede brøds fest, vor friheds højtid . . . og har givet os dine hellige højtider til glæde og fryd.“

Messias velsignede ikke denne første kop på den traditionelle måde. I stedet tog han „en kalk, takkede og sagde: „Tag dette og del det imellem jer!“

Thi jeg siger jer, at fra nu af skal jeg aldrig mere drikke af vintræets frugt, førend Guds rige er kommet“ (Luk. 22:17-18).

Frelserens identitet med offerlammet er vidt bekræftet overalt i skrifterne, gamle som nye. Esajas profeterede: „som et lam, der føres hen at slagtes.”

ILLUSTRERET AF ROBERT T. BARRIETT.

Der ville ikke være nogen glæde for Frelseren, før hans mission på jorden var fuldført, før han vendte tilbage som et herliggjort, opstandent væsen, der havde overvundet alt på sine brøders og søstres vegne, som var bundet af synd.

USYRET BRØD

Som en del af forberedelsen til påskemåltidet, skulle det øvre værelse være rensat for surdej (gær). Intet, der indeholdt gær måtte findes i huset.

Spisning af usyret brød, eller *matza* har altid været kendetegnende for påsken. Skrifterne kalder det faktisk for „det usyrede brøds højtid” (se 2 Mos. 12:17; Matt. 26:17). I dag, ligesom tidligere, leder alle, i huset efter brødkrummer eller flasker med gærede drikkevarer aftenen før påskemåltidet. Bunken med gærede produkter fjernes så fra hjemmet og brændes. I en hel uge må man kun spise *matza*.

Denne del af påsken var betydningsfuld for Herren, for han befalede det utrykkeligt:

„I syv dage . . . må I ikke nyde noget som helst syret; hvor end I bor, skal I spise usyret brød” (2 Mos. 12:19-20).

Paulus uddybede betydningen af gær i forbindelse med påsken, da han skrev: „Jeres selvros tager sig ilde ud. Ved I ikke, at en smule surdej syrer hele dejen?”

Rens den gamle surdej ud, for at I kan være en ny dej, da I jo er usyrede; thi også vort påskelam er slagtet, nemlig Kristus.

Lad os derfor holde højtid, ikke med gammel surdej, ej heller med sletheds og ondskabs surdej, men med renheds og sandheds usyrede brød” (1 Kor. 5:6-8).

Brød Herren usyret eller syret brød, da han indstiftede nadveren? I de græske manuskripter bruges ordet *azymos*, når de usyrede brøds højtid omtales, og ordet *artos* bruges, når man beskriver det brød, der bruges under det sidste måltid. Brugen af begge typer brød ville have været i overensstemmelse med Mesterens undervisning i traditionel hebraisk praksis og symbolsk nyskabelse. Hvis han havde brudt *matzah*, ville han have indordnet sig under påskens ritual og alligevel have bibragt *matzah* en ny betydning. Hvis han havde brudt et nyt, gæret brød, ville han på dramatisk vis have illustreret frelsens nye surdej, som han bragte ind i verden:

„Endnu en lignelse fortalte han dem: „Med himmeriget er det ligesom med en surdej, som en kvinde tog og kom i tre mål hvedemel, indtil det blev gennemsyret alt sammen” (Matt. 13:33).

Præcis som brødet symboliserede Kristus og hans forsonende offer, skulle hans disciple sprede hans frelsesbudskab. De skulle gennemsyre verden, ligesom de selv var gennemsyret af evangeliets nye surdej.

Ligesom i dag vaskede lederen for påskemåltidet i gamle dage sine hænder, derpå takkede han Gud, velsignede *matzah* og delte den rundt, så alle kunne spise. *Matzah* var symbol på frihed, idet israelitterne havde forladt Ægypten så hurtigt, at brødet ikke kunne nå at hæve rigtigt.

Herren tilføjede en ny betydning til det symbolske brød, da han „tog et brød, takkede og brød det, gav dem det og sagde: „Dette er mit legeme, som gives for jer: gør dette til ihukommelse af mig!“ (Luk. 22:19).

Brødet symboliserer stadig frihed – frihed fra død og synd – men det symboliserer også den måde, hvorpå frelse fås. Når vi tager nadverbrødet, gør vi ligeledes symbolsk Frelseren til en del af os, af vort liv. Jesus er vort livs brød, det eneste middel til forløsning. Jesus henviste ofte i sine tjenestegerning til sig selv som livets brød (se Joh. 6:47-51).

VINTRÆETS FRUGT IGEN

Ved påskemåltidet, når alle har spist en portion af *matzah*, fortæller lederen i henhold til traditionen beretningen om udvandringen, idet han fire gange holder pause i sin beretning for at velsigne vintræets frugt og bede om opfyldelse af guddommelige løfter:

„Frels os, o Herre, beder vi dig. Vi beder dig, o Herre, lad os få fremgang . . . Må den Barmhjertige gøre os værdige til at se Mæssias' dage og livet i den verden, der skal komme. Han er frelsens tårn for sin Konge og viser venlighed mod hans salvede, mod David og mod hans sæd for evigt.' Han som stifter fred i det høje, må han stifte fred for os alle og for hele Israel. Og sig Amen!“ (Haggada).

Herren afvigede atter fra traditionen ved at forstærke betydning af vinen eller druesaften: „Denne kalk er den nye pagt ved mit blod, som udgydes for jer“ (Luk. 22:20).

Løfterne blev opfyldt denne nat ved udgydelsen af Guds elskede Søns blod. Saften symboliserede ikke længere forventede løfter, men løfter, der trofast var blevet indfriet.

BITRE URTER

„I skal spise kødet samme nat, stegt over ilden, og I skal spise usyret brød og bitre urter dertil“ (2 Mos. 12:8).

Det er sædvane på dette tidspunkt af påskehøjtiden at spise bitre urter, som f.eks. peberrod og grønne løg, som symboliserer fangenskabets bitterhed. Meget ofte spises knuster urter (*meror*) på *matzah*, sammen med *haroset* (en blanding af æbler, nødder og krydret sovs). *Haroset* symboliserer den mørtel, som israelitterne brugte til at fremstille mursten.

Selv om skriften ikke specielt nævner denne tradition, kan Jesus muligvis have fulgt dette veletablerede mønster. Det er værd at bemærke, at på det tidspunkt, hvor Jesus og hans disciple skulle have spist dette ubehagelige måltid – lige efter velsignelsen af vinen – blev Jesus meget „bevæget i ånden“. Mens de spiste, vidnede Frelseren: „Men se, han, som forråder mig, rækker hånden over bordet sammen med mig!“ (Luk. 22:21)

Herren havde tvættet Judas' fødder lige så kærligt, som han havde tvættet alle de andres fødder. Han havde tilbudt Judas symbolerne på evigt liv, en storslået kærlighedsgave. Herren kunne, selv om han vidste, at denne apostel havde spist sig til sin egen fordømmelse, ikke undgå at føle stor bedrøvelse, da han tænkte på tabet af og forræderiet hos en, han elskede.

SALT VAND

Sammen med de bitre urter er der skåle med saltvand, hvori deltagerne i måltidet dyppe grøntsagerne (*karpas*), som f.eks. salat eller løgstilke. Saltvandet symboliserer slaveriets tårer.

Vi finder kun én antydning af, at Jesus og hans disciple fulgte denne skik. Efter at Jesus havde fortalt, at der var en forræder blandt dem, begyndte hans disciple at spekulere på, hvem der kunne være den skyldige. „Da blev de meget bedrøvede og begyndte hver især at spørge ham: „Det er dog vel ikke mig, Herre?“

Han svarede og sagde: „Han, som nu sammen med mig stak hånden i fadet, han vil forråde mig!“ (Matt. 26:22-23).

Den åndelige fangenskabets bitterhed og tårer i modsætning til frihedens lykkelige glæde kunne ikke illustreres bedre.

De, som vælger at følge Frelseren, nyder af den lykke og forløsning, som kun kan komme ved Herrens forløsende offer, som symboliseres ved vintræets frugt og ved det livgivende brød. De, som afviser ham, oplever elendighed og åndeligt slaveri, som symboliseres ved de bitre urter og saltvandet.

TALEN VED MÅLTIDET

Efter udvandringens symbolske måltid skulle Jesus og hans disciple have begyndt at spise et festmåltid, som i gamle dage omfattede offerlammet. Efter ødelæggelsen af templet i Jerusalem afholdt de jødiske familier sig imidlertid fra at spise stegt kød for at undgå blasfemien ved at spise upassende kød (kød, som ikke kunne forberedes i templet). En stegt skank blev tilføjet påskemåltidet for at symbolisere påskelammet.

På dette tidspunkt i påskemåltidet kommenterede lederen typisk emnet frihed. (Nutidige rabbier citerer ofte rabbiniske ordsprog eller taler om historiske begivenheder, som f.eks. holocaust, den russiske forfølgelse eller staten Israel). Johannes nedskrev den menneskelige histories mest storslåede påsketale, som begyndte kort efter måltidet (se Joh. 13-17).

Herren indledte sin tale med at tvætte sine apostles fødder, hvilket sædvanligvis var et ærestegn, som værten gav højt agtede gæster. Frelseren var således et smukt eksempel på de høje dyder hos en mester, som tjente, en mester, som elskede (se Joh. 13:12-15).

Efter denne kærlighedsgerning udtrykte Frelseren resten af aftenen sin kærlighed til apostlene, idet han formanede dem til at følge sit eksempel:

„Som Faderen har elsket mig, således har jeg også elsket jer; bliv i min kærlighed . . .

Dette er mit bud, at I skal elske hverandre, ligesom jeg har elsket jer” (Joh. 15:9, 12).

Frelseren dvælede ved kærlighedens budskab, idet han forudsagde omstændighederne omkring hans egen død, trøstede apostlene med en forsikring om, at han ville vende tilbage. Han forklarede Helligåndens

rolle og gik i forbøn til Gud for „sine egne her i verden” (Joh. 13:1).

De samme budskaber bør gennemtrænge vore tanker, når vi tænker på Frelseren under nadverbønderne.

FRIHEDSSALMEN

„Efter de havde sunget lovsangen, gik de ud til Oliebjerget” (Mark. 14:26).

Påskehøjtiden ender sædvanligvis med hyldest- og frihedssalmer.

Hvilken salme sang menneskehedens Frelser på sin vej til Getsemane? Skrifterne fortæller det ikke. Ved den store højtid sang Israel Hallel, det navn der er givet til Salme 113-118. Det kan også have været Salme 136, kendt som „den store Hallel”. Familien citerede disse salmer i påsken og i templet. De er alle hyldest- og takkesalmer for Herrens magt og befrielse. Salme 118 er en messiansk salme, der taler om Frelserens forløsning af menneskeheden fra fysisk og åndelig død. Salme 116 omtaler udfrielsen fra døden.

Hundreder af påskesalmer er siden blevet komponeret og sunget gennem århundrederne – nogle bibelske, andre rabbiniske, andre skrevet af nutidige salmister. I denne påsketid vil millioner af jødiske familier synge sådan en salme:

*Lad os derfor glæde os
over underet ved vor udfrielse
fra fangenskab til frihed,
fra smerte til glæde,
fra sorg til fest,
fra mørke til lys.
Lad os altid synge en ny sang for Herren. □*

Terry W. Treseder bor i Crystal Heights 2. ward i Salt Lake (Utah) Highland Stake. Hun har eksamen i mellemstlige studier fra Brigham Young University i Provo, Utah.

S Y N D E R

der var tilgivet, men ikke glemt

Heather O'Brien

Efter flere års inaktivitet bekendtgjorde min far pludselig en dag, at vi skulle tilbage til Kirken. Det protesterede jeg ret meget over. I hele min barndom havde jeg kun kendt ganske lidt til mormonkirken. Jeg vidste kun, at der var regler mod alt det, jeg i øjeblikket gjorde. Jeg anså religionen for en fanatisk organisation, som krævede selvfornægtelse. Og det var noget mine venner og jeg ikke forstod og på alle måder misbilligede. Hvad ville mine venner desuden sige, hvis de fandt ud af det?

Til sidst blev min far og jeg enige om, at jeg blot skulle prøve at komme i kirke et stykke tid, og hvis jeg så besluttede mig til ikke at komme mere, ville han ikke tvinge mig til det. Det blev søndag. Jeg sad ved nadvermødet og i Søndagsskolen, som om jeg var døv. Så kom Unge Piger. Jeg sad i hjørnet af klasseværelset, med armene over kors og med øjnene stirrende lige ud. (Senere fandt jeg ud af, at jeg havde skræmt min vejleder nøjagtig lige så meget, som jeg ønskede). Da den søndag var overstået erklærede jeg, at jeg aldrig ville komme der igen! For at undgå at skulle i kirke de følgende søndage, påstod jeg, at jeg havde alle mulige slags sygdomme, lige fra forkølelse til halsbetændelse.

Selv om jeg ville have nægtet det på det tidspunkt, følte jeg noget den første søndag, vi kom tilbage til Kir-

ken. Jeg følte noget fra den vejleder, som virkelig lod til at bekymre sig for denne fremmede pige i hendes klasse. Jeg følte også noget fra en skolekammerat, som var medlem, og som var interesseret i mit åndelige velfærd. Hver gang jeg gjorde noget forkert fra den dag, mindede hun mig om, at en eller anden fjern Gud så alt, hvad jeg gjorde. På en eller anden måde overbeviste hun mig om nødvendigheden af at blive ved med at gå i kirke.

Så mødte jeg vores biskop, en stor gårdmand, som syntes alt for blid i forhold til sin skræmmende statur. Ved mit første interview med ham bad han mig om at bede. Det nægtede jeg. Jeg vidste godt, hvordan man bad, men jeg kunne ikke, fordi jeg ikke troede, at Gud lyttede til en synder. Biskoppen lod til at forstå, selv om jeg ikke kunne se hvordan, for jeg var sikker på, at han aldrig havde syndet i hele sit liv. Men han fordømte mig ikke. Han så ud til at regne mig for ligeværdig med alle de „hellige“ i vores ward. Da jeg således følte mig accepteret, fortsatte jeg med at komme.

De næste par måneder var fyldt med noget, jeg aldrig havde følt før. Jeg fandt ud af, at det var Herrens Ånd, der prøvede at sige til mig, at alt det, jeg hørte og følte, var sandt. Jeg tror ikke, jeg havde et vidnesbyrd på det tidspunkt. Jeg vidste kun, at jeg elskede min

Nogen har sagt at synd
er ligesom at hamre søm
i en bjælke, og at
omvendelse trækker
sømmene ud, men efter-
lader huller. Men . . .

... de har ikke ret. Når vi omvender os, er der ingen huller tilbage, fordi vi får en ny bjælke.

Gud var tilfreds med mit nye liv. Men jeg følte, at han holdt min fortid lige for næsen af mig og bare ventede på, at jeg faldt igen.

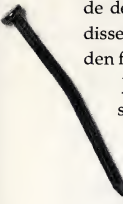
Til sidst bad jeg i min fortvivlelse og forvirring om en velsignelse. Ord kan ikke udtrykke den fred, som jeg følte i mit hjerte, da jeg modtog denne personlige åbenbaring: Jeg ville modtage Helligåndens forsikring og vide, at vor himmelske Fader var tilfreds med mig.

Hvorledes kunne det lade sig gøre? Min hjerne forstod det ikke, men mit hjerte accepterede det. Derfor troede jeg på det.

Det var ikke før, jeg læste en bog af Jeffrey R. Holland, daværende præsident for Brigham Young University i Provo, Utah, at jeg fandt en forklaring, jeg kunne forstå. I *However Long and Hard the Way* fortæller præsident Holland lignelsen om at livet er som en bjælke. Hver gang vi synder, hamrer vi et søm gennem denne bjælke. Uheldigvis tror mange mennesker, at når vi omvender os, bliver sømmene fjernet, men hullerne er der stadig. Han forklarer imidlertid, at hullerne er væk, fordi når vi omvender os, får vi en fuldstændig ny bjælke. Jeg syntes, at denne lignelse var endnu smukkere, da jeg forstod, at de eneste huller, der stadig findes, er dem i Kristi hænder og fødder. Hans offer var fuldkomment.

Det er af yderste vigtighed at vide, at Herren har lovet ikke at huske de synder, vi har omvendt os fra (se L&P 58:42). Det er umuligt at ændre sig, når man tror, at man aldrig kan blive fri for uretferdighed. Det er vigtigt at vide, at han virkelig kan gøre os rene igen.

Jeg spekulerede stadig på, hvorfor jeg ikke fik lov at glemme fortidens synder. Hvad var formålet med disse oplevelser? Jeg forstår nu, at erindringen om disse ting virker som en påmindelse om Herrens barmhjertighed og tilgivelsens magt. Jeg er bestemt ikke glad for det, jeg har gjort. Men jeg tager ikke evangeliet for givet, fordi jeg ved, hvor jeg ville have været uden det. Jeg er holdt op med at se på mine synder som lænker på min sjæl, og jeg har fundet ud af, at de kan være en hjælp til at få barmhjertighed. Jeg anbefaler ikke synd for at kunne opnå barmhjertighed. Ugudelighed har aldrig været og kan aldrig blive lykke, uanset hvad der opnås efter omvendelsen. Men der er et formål med vores manglende evne til at glemme vore synder. Og jeg tror, at det er Guds mål, at vi hjælper andre med at forstå, at der venter dem en ny bjælke, når de omvender sig – en bjælke uden huller og splinter – en bjælke fra et træ ligesom korset på Golgata. □

skolekammerat og hendes sjove ideer. Jeg elskede min vejleder i Unge Piger, fordi hun elskede mig. Jeg elskede min biskop, fordi han ikke fordømte mig. Jeg elskede den følelse, jeg havde, når jeg var sammen med disse mennesker, og jeg ønskede, at jeg kunne have den følelse altid.

Jeg var taknemmelig for, at dette skoleår var overstået. Sommeren var en velkommen flugt fra mine gamle venner, som ikke forstod, hvorfor de så mindre og mindre til mig. Jeg vidste, at jo mindre jeg så til dem, desto lettere ville det være at begynde på omvendelsen. Hver dag var en kamp. Men den følgende august holdt jeg op med at komme sammen med alle disse gamle venner. Nogle af dem var ligeglade. Nogle hadede mig og min nye religion. Nogle var sårede og forstod det ikke. Men jeg forstod, og jeg vidste, at fra da af ville jeg altid være anderledes.

Jeg greb evangeliet og holdt godt fast. Jeg arbejdede indædt for at nå samme niveau af kundskab som mine venner, som var opdraget i Kirken. Mange af mine mormonvenner troede, at jeg var forfærdelig selvretfærdig. Jeg forstår, at det har virket sådan på dem, men jeg prøvede at være fuldkommen, fordi jeg var overbevist om, at jeg altid måtte bære på mine synder. Jeg troede, at jeg ved at kende alle svarene i Kirken og modtage belønninger i seminar, på en eller anden måde kunne gøre det godt for alle de fejl, jeg havde begået. Jeg husker, at jeg på det tidspunkt troede, at jeg aldrig kunne blive fri fra min fortid, som jeg ikke kunne glemme. Jeg accepterede dette og besluttede mig til, at jeg som kompensation ville være fuldkommen.

Noget af det sværeste ved omvendelsen (i det mindste for mig) var at tilgive mig selv. I fire lange år kæmpede jeg. For folk omkring mig så jeg ud til at være åndelig og velbevandret i skrifterne. Andre fortalte mig, hvor langt jeg var kommet, og hvor godt det gik mig, men kun jeg kendte det mørke, som var i mit hjerte. Jeg forsagede fortidens synder, og jeg var sikker på, at

Et personligt vidnesbyrd: „Den ene efter den anden”

Præsidentskabet for Hjelpeforeningens hovedbestyrelse

Da Herren viste sig for nephiterne, indbød han hver af dem til at komme „hen til mig, så I kan stikke jeres hænder i min side og føle naglegabene i mine hænder og mine fødder, så at I kan vide, at jeg er Israels Gud og hele jordens Gud, som har lidt døden for verdens syndere.” Så kom de frem, „den ene efter den anden, indtil de alle var gået frem, og de så med deres egne øjne og følte med deres egne hænder, og nu vidste de med sikkerhed” (3 Nephi 11:14-15).

Opbyggelsen af et personligt vidnesbyrd

Det er vort største ønske at hver af jer, vore søstre „træder frem . . . den ene efter den anden”, at I med glæde kan nyde de velsignelser, der kommer af at udvikle et personligt vidnesbyrd om vor Frelser. Hjelpeforeningen blomstrer på grund af retskafne kvinder, som selv er kommet til at kende Frelseren „den ene efter den anden”.

At opbygge noget betyder at skabe, udvikle eller oprette noget. Et vidnesbyrd følger samme mønster. Studium, bøn og deltagelse i møder er det grundlæggende materiale, hvormed et vidnesbyrd opbygges.

Spørgsmål: Hvordan velsigner det dig at opbygge et personligt vidnesbyrd?

ILLUSTRERT AF JOHN SCOTT

Handling

Opbyggelsen af et personligt vidnesbyrd kræver handling. Et vidnesbyrd kan ikke opbygges uden indsats og beslutsomhed. Rut fra Moab er et godt eksempel på en kvinde, hvis handlinger viste, hvor solidt forankret hendes personlige vidnesbyrd var (læs Rut 1:16-17).

Spørgsmål: Hvorledes hjalp et personligt vidnesbyrd Rut med at ændre sit liv? Hvordan kan det hjælpe dig med at ændre dit?

Personlige mål

Hjelpeforeningens høje mål bør motivere os hver især til at sætte vore egne personlige mål højt. Disse mål bør afspejle vore individuelle behov, ønsker og personlighed. De bør være baseret på vore stærke sider og opmuntre os til at overvinde vore svagheder. Det er vigtigt, at vore mål fører os til præ-

stationer, som opbygger vor selvtilid, skaber et ønske om at leve mere retskaffent og styrker vore personlige vidnesbyrd.

Spørgsmål: Hvordan kan personlige mål hjælpe dig med at opbygge dit vidnesbyrd?

Den ene efter den anden

Da Frelseren besøgte nephiterne, præsenterede han sig selv ved at sige: „Se, jeg er Jesus Kristus, og hvem profeterne vidnede, at han skulle komme til verden. Og se, jeg er verdens lys og liv” (3 Nephi 11:10-11). Efter at have præsenteret sig selv på denne vidunderlige måde, indbød han dem straks til at „kom(me) hen til mig”, så de hver især – „den ene efter den anden” – kunne bære „vidnesbyrd derom, at det var ham, om hvem profeterne havde skrevet, at han skulle komme” (3 Nephi 11:15).

Vi glæder os over en tilsvarende mulighed til at bære vidnesbyrd om, at han lever. Vore vidnesbyrd bør hjælpe os til at slå dybere åndelige rødder, så vikan vokse til nye højder af personlig retskaffenhed og resultater. Vi i præsidentskabet for Hjelpeforeningens hovedbestyrelse indbyder jer til sammen med os „den ene efter den anden” at opbygge et personligt vidnesbyrd.

Spørgsmål: Hvordan kan dybere åndelige rødder hjælpe dig med at opbygge et personligt vidnesbyrd? □

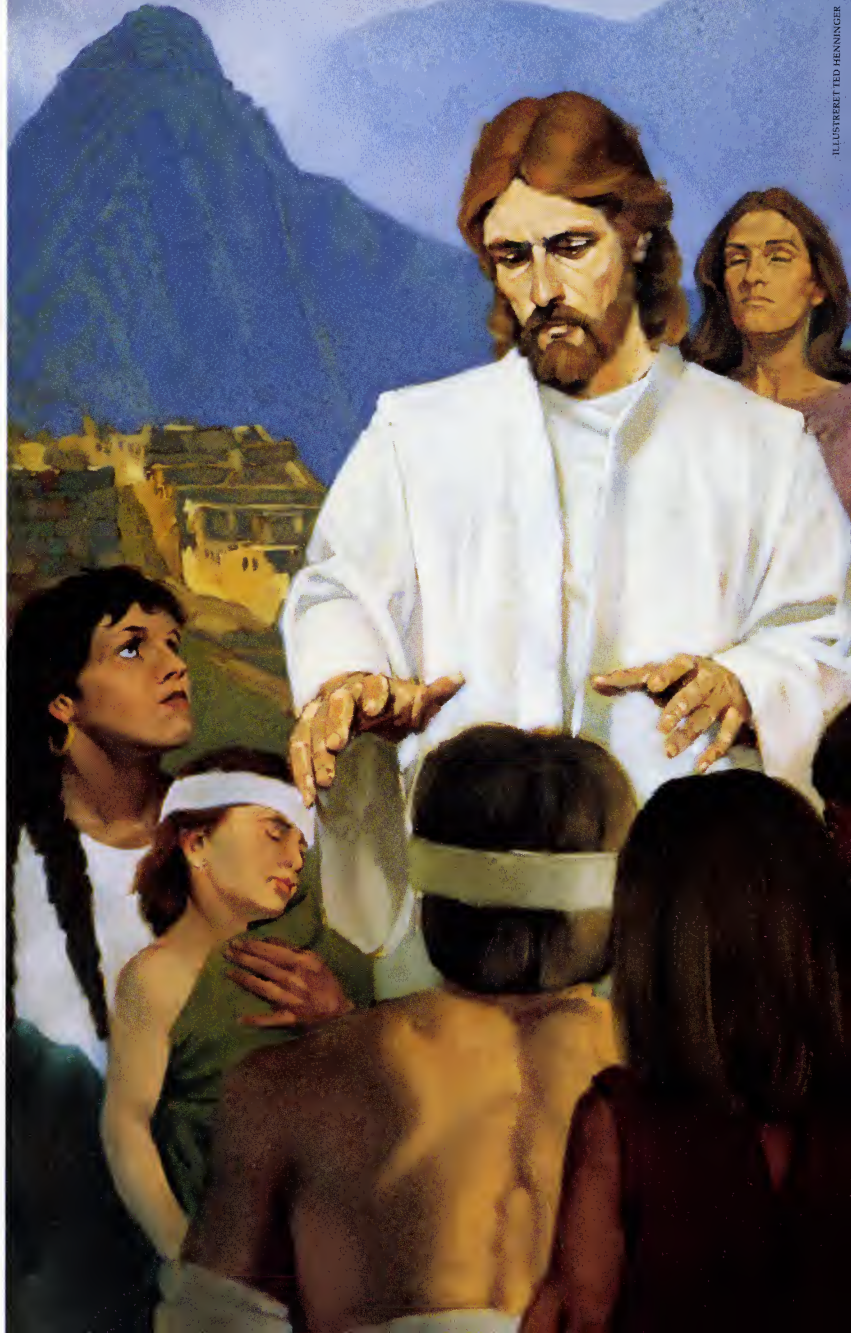
BØRNESTJERNEN

ISBN 0107-2145

140. ÅRGANG

JESU KRISTI KIRKE AF SIDSTE DAGES HELLIGE

MARTS 1991

UDRYDDELSEN AF JAREDITERNE

Jarediterne voksede i antal og blev rige. De valgte en konge, som skulle være deres leder. (Ether 6:18, 22-28)

Der gik mange år. Jarediterne blev ugudelige. Herren sendte profeter for at fortælle dem, at de ville blive udryddet, hvis de ikke omvendte sig. (Ether 11:1)

Folket ville ikke lytte til profeterne. De prøvede at dræbe dem. (Ether 11:2)

Der var krige og hungersnød i landet. Mange Jarediter døde. (Ether 11:7)

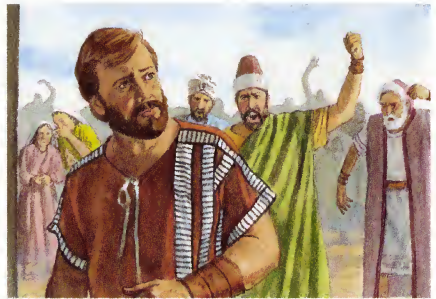

ILLUSTRATED BY ROBERT T. BARNETT

Herren sendte en anden profet, kaldet Ether. Ether prædikede fra morgen til aften. Han bad Jarediterne om at tro på Gud og om at omvende sig. (Ether 12:2-3)

Ether fortalte Jarediterne, at hvis de ville tro på Gud, ville de engang komme til at bo i en bedre verden sammen med vor himmelske Fader. (Ether 12:4)

Ether fortalte Jarediterne mange vidunderlige ting, men de troede ham ikke. De jog ham ud af byen. (Ether 12:5, 13:13)

Ether gemte sig i en klippeshule om dagen, så han ikke ville blive slået ihjel. Om natten gik han ud og så på det, som skulle ramme folket. (Ether 13:13)

Ether blev færdig med at skrive Jarediternes historie, mens han gemte sig. (Ether 13:14)

Coriantumr var en ugudelig Jareditisk konge. Herren sendte Ether til Coriantumr for at bede ham om at omvende sig, ellers ville han se hele sit folk dræbt. (Ether 13:16–17, 20–21)

Coriantumr og hans folk ville ikke omvende sig. Coriantumr prøvede at myrde Ether, men Ether flygtede og skjulte sig i klippeshulen. (Ether 13:22)

Folket var så ugudeligt, at der kom en forbandelse over landet. De kunne ikke lægge deres værktøj eller sværd fra sig, fordi næste dag ville tingene være væk. (Ether 14:1)

Alle jarediterne kæmpede, selv kvinder og børn. Coriantumr ledte en hær. En anden mand, Shiz, ledte den anden hær. (Ether 14:19–20, 15:15)

Coriantumr og Shiz var begge ugudelige mænd. Herrens Ånd havde forladt jarediterne, på grund af deres store ugudelighed. Satan havde fuldstændig magt over dem. (Ether 15:19)

Jarediterne kæmpede indtil Coriantumr og Shiz var de eneste overlevende. Da Shiz besvime af blodtab, huggede Coriantumr hans hoved af. (Ether 15:27–30)

Ethers profeti blev opfyldt. Coriantumr var den eneste overlevende jaredit. Senere blev han fundet af Zarahemlas folk. (Omni 1:20–21)

Ether blev færdig med at skrive jarediternes historie. De var blevet udryddet på grund af deres ugudelighed. Den jareditiske optegnelse blev senere fundet af nephiterne. (Ether 15:33)

Jeg beder i tro

Ærbødig = 104-116

Lær første og anden stemmen hver for sig. Syng dem derpå sammen.

1. Jeg knæ - ler ned hver en dag og ta - ler
2. Jeg be - gyn - der med kæ - re him - mel - ske Fa - der og tak - ker for

til min Fa - der. Al - tid han
alt, hvad jeg har. Så be - der jeg yd - mygt i
sva - rer mig, når i tro jeg be'r.
tro om hans hjælp i Je - su Kri - sti navn, A - men.

The musical score is written in 3/4 time with a key signature of one flat (B-flat). It features two vocal staves (1. and 2. parts) and a piano accompaniment. The piano part includes chord symbols: F, C7, F, Bb, Gm, F, Gm, C7, Gm, C7, F, Bb, F, C7, F. The score concludes with a double bar line and repeat dots.

Tekst og musik: Janice Kapp Perry, f. 1938

Salme 55:17
Jakobs brev 1:5-6

Copyright 1987, Janice Kapp Perry. Benyttes med tilladelse. Engangskopiering til kirkebrug (ikke kommercielt), eller til brug i hjemmet er tilladt.

Patricia Warnock

Jamies vidnesbyrd

**„Bring den offergave . . .
til vidnesbyrd for folk“
(Matt. 8:4).**

„Er jeg for lille til at få et vidnesbyrd?“ spurgte Jamie sin mor.

„Hvorfor tror du, at du er for lille?“

„Fordi søster Johnson i dag i Primary bad os om at bære vores vidnesbyrd for en, som ville skrive det ned for os. Vi skal alle skrive vores vidnesbyrd i en Mormons Bog og sende den til en missionær. Så kan missionæren give den til en eller anden. Jeg har prøvet og prøvet, men jeg kan ikke komme i tanke om noget at sige. Måske er jeg ikke gammel nok til at have et vidnesbyrd endnu.“

„Fem år er gammel nok til, at et vidnesbyrd kan begynde at vokse inde i dig,“ sagde mor. „Du har bare ikke fundet ud af at bære det endnu. Tænk på, hvad du ved om Kirken, og hvad du synes om den. Prøv at sige det, dit hjerte fortæller dig er sandt,“ sagde hun og gav Jamie et knus. „Lad os bede far om at fortælle os om vidnesbyrd til familieaftenen i morgen aften.“

Resten af dagen tænkte Jamie over, hvad hun kunne sige. Hun skulle have sit vidnesbyrd klar, så hun kunne give det til søster Johnson næste søndag. *Men hvordan kan jeg få det klart, når jeg ikke ved, hvad jeg skal sige?* tænkte hun.

Det var Jamies og hendes søster, Susans, tur til at lave forfriskninger til familieaftenen, så mandag eftermiddag bagte de småkager. Om aftenen gav far en lektie om vidnesbyrd. „Et vidnesbyrd er næsten som det strålende lys, der skinner gennem krystallerne i

vores lysekrone," sagde han og pegede op mod loftet. „Det skinner og stråler inden i jer. For at få et vidnesbyrd, må vi hver især gøre visse ting. Vi skal bede til vor himmelske Fader, og vi skal studere skrifterne. Det vil også hjælpe vores vidnesbyrd at vokse, når vi adlyder vor himmelske Faders bud, kommer til møderne og deltager i nadveren. Det er også vigtigt at dele vores vidnesbyrd med andre."

Efter at Jamies far havde delt sit vidnesbyrd med familien, vidste hun, at det, hendes far havde sagt, var sandt. Og hun vidste, at hun havde gjort det rigtige for at få et vidnesbyrd.

Jeg vil så gerne dele mit vidnesbyrd, tænkte Jamie, men hvordan kan jeg finde ordene? Den aften sagde hun, da hun bad sin aftenbøn: „Himmelske Fader, hjælp mig med at finde de rigtige ord at sige i mit vidnesbyrd."

Resten af ugen blev Jamie ved med at tænke på sit vidnesbyrd, mens hun havde travlt med at lege eller med at hjælpe mor. Men da søndag morgen kom, havde hun stadig intet klart til at blive skrevet ned. Hun sukede dybt, da hun gjorde sig parat til at gå i kirke. „Hvad skal jeg sige til søster Johnson?" spurgte hun mor.

„Måske skal du fortælle hende, at du stadig prøver," svarede mor. Så spurgte hun: „Vil du gerne bruge det vidnesbyrd, din søster skrev i sin Mormons Bog?"

„Nej," svarede Jamie. „Det skal være helt mit eget."

Da Jamie var den første, der var parat til at gå i kirke, besluttede hun sig til at lytte til sit bånd med

primarysange, mens hun ventede på resten af familien. Jamie elskede at synge med. Den første sang begyndte, og hun sang med: „Jeg er Guds kære barn, og han har sendt mig her . . ." Det var hendes yndlingssang, og da hun sang det, fortalte hendes hjerte hende, at ordene var sande. Pludselig hoppede hun op. „Mor, mor," kaldte hun, idet hun greb noget papir og en blyant og løb ind til sin mor. „Nu ved jeg, hvad jeg skal sige! Vil du skrive det ned for mig?"

„Selvfølgelig," sagde mor.

Jamie talte meget tydeligt: „Jeg er Guds kære barn. Det er du også. Han vil hjælpe dig med at finde ud af, hvad der er rigtigt." Hun var stille et øjeblik og sagde så: „Lyder det som et vidnesbyrd?"

Mor lagde sine arme rundt om Jamie og holdt hende tæt ind til sig. „Det er et meget smukt vidnesbyrd," fortalte hun hende. „Der er så mange mennesker i verden, som ikke ved, at de er Guds børn. De har brug for en eller anden som dig, der kan fortælle dem det og hjælpe dem med at finde sandheden."

I kirken skyndte Jamie sig ind i sit primaryklasseværelse og var den første, der gav sit vidnesbyrd til søster Johnson. „Tak skal du have," sagde søster Johnson. Så tilføjede hun: „Du ser så smuk ud i dag, så fuld af solskin!"

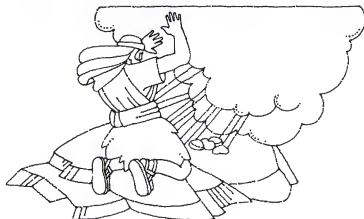
„Det er mit vidnesbyrd," sagde Jamie ivrigt, „det skinner som en krystal!" □

BARE FOR SJOV

FORESTIL DIG SVARET

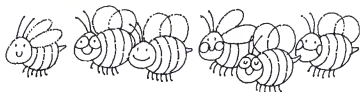
Tegn og farvelæg billeder på de tomme steder i teksten, så hver sætning bliver korrekt.

Julie Wardell

1 På deres rejse til det forjættede land medbragte Jarediterne deres flokke, havets

og sværme af

(Ether 2:1-3). **2** Herren kom ned i en

for at tale med Jareds broder (Ether 2:4). **3** Herren bad Jareds broder om at bygge

, som skulle være vandtætte som et (Ether 2:16-17).

4 Jareds broder så Herrens , da Herren rørte ved de seksten sten (Ether 3:5-8).

5 Når folket var retfærdigt, var det forjættede land rigt på , korn, fint linned, guld og

sølv og mange dyr, deriblandt

(Ether 9:16-17).

6 Når folket blev uretfærdigt og ikke ville omvende sig, gjorde Herren sådan, at der kom hungersnød og giftige

i landet (Ether 9:30-33). **7** Ether blev udstødt af folket, og han gemte sig i en

og skrev Jarediternes historie (Ether 13:13-14). **8** Coriantumrs tropper slog deres

op ved Ramah, hvor Mormon gemte

(Ether 15:11).

Ører til at høre med

Laurel Rohlfing

„Jeg vil lade en profet . . . fremstå for dem af deres brødre og lægge mine ord i hans mund“ (5 Mosebog 18:18).

Har dine forældre nogen sinde bedt dig om at gøre noget, som du ikke havde lyst til? „Mads, det er din tur til at vaske op,“ eller „Jette, nu er det sengetid.“ Selv om du sandsynligvis hører dem, lader du måske som om, at du ikke gør det.

Guds profeter har altid fortalt folk det, som vor himmelske Fader ønsker, at de skal gøre, for at de kunne være beskyttede og leve lykkeligt. Men ofte har folk ikke haft ører til at høre med. Det betyder ikke, at de ikke har ører. Det betyder, at de ikke har villet lytte og adlyde det, profeterne har sagt.

I Mattæus 11:15 læser vi: „Den, som har øren, han høre!“ Da profeten Noa bad folket på sin tid om at omvende sig, var det kun hans egen familie der havde ører, der hørte. De gik ombord i arken og blev reddet fra oversvømmelsen. Da profeten Lehi fortalte folket i Jerusalem, at deres by snart ville blive ødelagt, og at de skulle omvende sig for at blive frelst, lyttede de fleste af dem ikke. I stedet blev de vrede på ham og håned ham. Lehis familie havde dog ører, der hørte, og de blev ført i sikkerhed. Da profeten Abinadi prædikede omvendelse for kong Noa og hans præster, var Alma den eneste, som havde ører, der hørte. Han omvendte sig fra sine synder og levede retfærdigt og lykkeligt.

Ved generalkonferencen og på andre tidspunkter fortæller vore profeter os om nogle vigtige ting, som vor himmelske Fader ønsker, vi skal gøre for at løse problemer og acceptere de udfordringer, vi får i dag. Ligesom dem, der lyttede til profeterne

i gamle dage, skal vi have ører, der hører, hvad de nuværende profeter fortæller os. Når vi lytter til profeterne og følger deres råd, kan vi leve retfærdigt og lykkeligt.

Instruktioner

På næste side findes en plakat med flere udtalelser fra vores profet, præsident Ezra Taft Benson, som leder og vejleder os i dag. Farvelæg rammen. Tag forsigtigt siden ud af bladet og lim det på et stykke karton. Prik huller i cirklerne og sy igennem dem med garn, snor eller smalt bånd. Bind en sløjfe øverst på plakaten og hæng den op på et sted, hvor du ofte kan læse den.

Forslag til fællestid

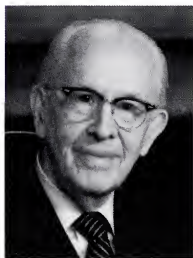
1. *Giv de ældre børn en nyere konferencetale af profeten og bed dem nedskrive noget af den vejledning, som han gav. Drøft profetens råd og det, børn kan gøre for at følge dem.*
2. *Spil nogle spil, som kræver, at børnene lytter og adlyder vejledningen fra en leder. Drøft forskellene mellem denne form for vejledning og det at følge profetens vejledning.*
3. *Del børnene op i grupper og bed hver gruppe om at opføre et stykke over en historie om en profet, som prædikede for folk, der ikke ville lytte.*
4. *Del børnene op i grupper og find skriftstedshenvisninger om ører, som ikke hører. Læs skrifterne højt for hinanden.*
5. *Syng sange om det at følge profeten.*

Lær noget fra
Mormons Bog og andre
skrifter hver dag.

LYT TIL PROFETEN

Hold sabbatsdagen
hellig.

Lyt til god musik,
læs gode bøger, se
opløftende videoer, film
og fjernsynsprogrammer.

Piger – vær
beredt til at udføre en
mission, hvis I kaldes.
Lær husligt arbejde.

Ær din far og din mor.

Bed til vor himmelske
Fader hver dag.

Vær flittig med dit
skolearbejde.

Deltag i nadvermødet
og i Primary.

Klæd dig sømmeligt.

Drenge –
planlæg at udføre en
fuldtidsmission.

Vær ærlig.

Adlyd visdomsordet.

Vær gode borgere.

Vidunderlige mig

Joyce Lesley

Forestil dig, at din lærer bad dig om at lave en liste over de mest komplicerede maskiner, du kunne komme i tanke om. Måske ville du skrive maskiner, som rumskibe, computere eller måske videomaskiner. Men ingen af disse er så komplicerede som den menneskelige maskine – dit legeme.

Prøv forsigtigt med en blød blyant at tegne et kvadrat på 2 ½ cm på din arm. Selv om du ikke kan se gennem dette stykke hud, er det ikke tykkere end et stykke papir, og alligevel indeholder det 22 meter nerver (omtrent længden på fem biler, der står lige efter hinanden). Det indeholder også gennemsnitligt 10 hårsække, 4,6 meter blodkar og omkring 15 fedtkirtler og 100 svedkirtler. Husk på, at alt dette er inden for den lille firkant, du tegnede på din arm.

Hvis du løber længe, vil du lægge mærke til, at sveden gør din fødder fugtige. Hvis du er nervøs, kan dine håndflader også blive svedige. Det er de områder på dit legeme, som har de fleste svedkirtler. De har også færrest fedtkirtler, og det er grunden til, at de bliver rynkede, når de har været i vand længe.

Dit hjerte er en mirakuløs pumpe, som holder dit legeme levende ved at sende dit blod ud

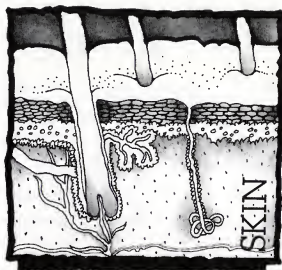
i omkring 112600 kilometer blodkar – og tilbage – hvert minut. Hjertet slår gennemsnitligt 70 gange i minuttet og hviler mellem hvert slag. Det bliver til omkring 2,5 milliarder hjerteslag, når du er 70 år gammel.

En voksen, der vejer 68 kilo har omkring 5,2 liter blod i sin krop. Mere end halvdelen af dit blod er vand. Når du leger og gør gymnastik – ja selv når du sover – mister dit legeme vand, når du sveder. Du mister også vand, når du tisser. Derfor er det vigtigt, at du drikker masser af vand for at erstatte det, som mistes, så dit blod og dine organer kan fungere rigtigt.

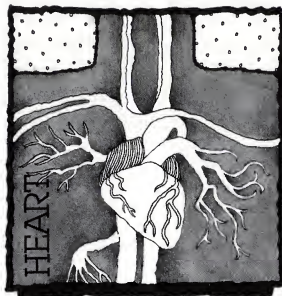
På en dag indånder dit legeme omkring 11335 liter luft. Ved hvert åndedrag trækker lungerne omkring en halv liter luft ind. Indvendig er din næse dækket af fugtige membraner og små hår, og det er deres opgave at rense, opvarme og fugte al den luft, du indånder.

Tungen kan synes som en underlig ting at tale om, men tænk blot på alt det arbejde, den må gøre! Du har brug for den til at trække vejret rigtigt, til at bygge din mad og til at fortælle dig, at noget er sødt, bittert, surt eller salt.

Kan du forestille dig en maski-

Hud

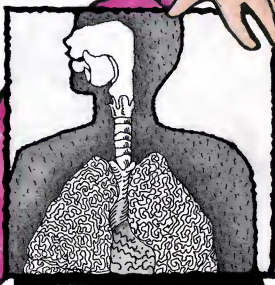
Hjerte

ne, som kunne fortælle dig om alt i din krop, hvordan og hvornår den skal arbejde? Den skulle fortælle dig, når du rører ved noget varmt. Den skulle fortælle dig, at du fryser, og at du er sulten. Sådan en maskine skulle få dit hjerte til at slå, uden at du selv bekymrede dig om det og fortælle din lunger, at de skal trække vejret. Den skulle få dine arme og ben til at virke, og den skulle gøre mange andre ting. Denne vidunderlige maskine måtte kun veje omkring 1,35 kilo. En maskine, som kan gøre alle disse ting eksisterer – det er din hjerne.

Men din hjerne er kun en del af din krops kontrolcenter. Den

Næse

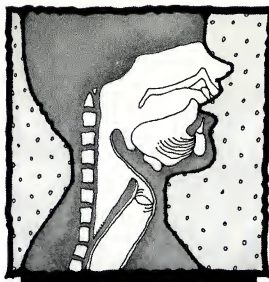
Lunger

anden, en usynlig del af din krop, kontrollerer din hjerne og alt det, din fysiske krop gør. Denne vidunderlige kombination af legeme og ånd (se L&P 88:15) blev skabt af vor himmelske Fader og er en af de mest værdifulde velsignelser, du har fået.

Ved ikke at misbruge dit legeme og ved at gøre alt det, du kan, for at holde det velfungerende, vil det holde i masser af år og føre dig sikkert gennem dit livs forskellige oplevelser. □

Hjerne

Tunge

AT LEVE IGEN – FOR EVIGT

Sandra C. Nelson

„Alle skal levendegøres i Kristus”
(1 Kor. 15:22)

Jeg fandt ud af, at Thomas var meget ulykkelig den dag. I begyndelsen havde han slet ikke lyst til at komme ud at lege med mig, og jeg er hans bedste ven! Efter lidt overtalelse fra hans mor, kom han ud.

„Hvad med at spille bold?” spurgte jeg håbefuldt. „Vi kan prøve dit nye boldtræ! Jeg skal nok gribe bolden først!”

„Nej, jeg har ikke lyst,” sagde Thomas og stak sine hænder i bukselommerne og sparkede til en sten på fortovet. „Jeg har ikke lyst til noget!” „Hvad er der galt?” spurgte jeg. „Du er ellers altid parat til at spille bold, især hvis jeg griber først. Er du syg?”

„Jeg har det bare ikke så godt. Min bedstemor er lige død,” svarede Thomas, og tørrede hurtigt en tåre væk fra sin kind.

„Åh, det er jeg ked af. Du savner hende vel meget?”

„Savner hende! Jeg ser hende aldrig igen!”

„Jo, du gør,” sagde jeg. „Hun er bare taget til ånderverdenen.”

„Til hvor?”

„Til ånderverdenen,” gentog jeg. „Det er der, hvor alle tager hen, når de dør.”

„Kommer jeg virkelig til at se hende igen? Og kan jeg besøge hende i weekenderne, ligesom jeg plejer?”

ILLUSTRERET AF LARRY WINBORG

„Ikke nu – fordi du lever. Men når du dør, tager du også til ånderverdenen.“

„Gør jeg virkelig?“ spurgte Thomas ivrigt. „Laver hun så min yndlingskage til mig?“

„Det ved jeg ikke,“ sagde jeg. „Men jeg ved, at en dag vil alle opstå.“

„Hvad betyder det?“ Spurgte Thomas.

„Det betyder, at din ånd og dit legeme igen kommer tilbage sammen, og at du skal leve igen!“

„Hvordan ved du alt det?“ spurgte Thomas, pludselig temmelig mistænkelig.

„Min mor lærte os det ved familieaften sidste mandag.“

„Så er det ikke noget, du finder på?“

„Nej, det er sandt!“

„Det er i orden. Jeg savner hende stadig, men måske kan jeg lige spille et spil med dig.“

„Alltid! Lad os komme i gang!“ Jeg troede, at jeg havde overbevist ham, og at alt ville være i orden, men den aften kom Thomas over til os sammen med sine forældre. De så ud til at være virkelig vrede. Nu bliver der vist ballade, tænkte jeg, så jeg prøvede at gemme mig.

„Nicolai, kom her,“ kaldte min mor.

„Nicolai,“ begyndte Thomas' mor, da jeg kom ind i stuen, „i dag fortalte du Thomas, at han skulle se sin bedstemor igen. Ligeegyldigt hvad vi siger, vil han ikke høre noget andet. Thomas' bedstemor er død, og han vil under ingen omstændigheder komme til at se hende igen. Vil du være sød at fortælle Thomas det?“

„Det kan jeg ikke,“ sagde jeg blidt. Thomas så på mig, og jeg vidste, at nu var der ballade.

„Hvad mener du med det?“

Hun var virkelig vred på mig, men mor reddede mig.

„Det han mener,“ begyndte min mor, da hun trådte frem og lagde sine hænder på mine skuldre, „er, at vi tror på, at Thomas vil se sin bedstemor igen. Det vil I alle.“

„Men Lisa,“ bønfuldt Thomas' mor min mor, „hvordan kan du vide det? Hvilke beviser har du?“

„Det skal jeg vise dig.“ Hun slap mine skuldre, tog sin bibel og bladrede og læste dette skriftsted højt: „Så siger den Herre Herren: Se, jeg åbner eders grave og fører eder ud af dem, mit folk, og bringer eder til Israels land;

og I skal kende, at jeg er Herren, når jeg åbner

eders grave og fører eder ud af dem, mit folk" (Ez. 37:12-13).

„Lisa," spurgte Thomas' far mistænkelig, „er det et citat fra jeres ,guldbibel'?"

„Åh, du mener Mormons Bog. Nej, det er bare den almindelige bibel," svarede mor.

„Det er den samme bibel, som vi bruger," sagde Thomas' mor. „Det undrer mig, at vi aldrig har set det før."

„Vi skal *alle* opstå ligesom Jesus," forklarede mor. „Det vil sige, at vi alle skal leve igen, ligesom Nicolai fortalte Thomas. I 1 Korinter 15:21-22 står der:

„Thi ligesom alle dør i Adam, således skal også alle levendegøres i Kristus."

De stod i stilhed et øjeblik, så sagde Thomas' mor stille: „Jeg tror, jeg skylder dig en undskyldning, Nicolai. Jeg vidste ikke, at det stod i Bibelen."

„Det er i orden," sagde jeg.

„Betyder det . . .?" begyndte Thomas og lyste op igen. „Betyder det, at Nicolai har ret, og at jeg skal se bedstemor igen?"

„Det ser sådan ud," sagde Thomas' mor. „Vi må hellere få læst lidt. Vi vil sikkert komme tilbage til Nicolai og hans forældre for at stille dem nogle spørgsmål."

„Alletiders!," sagde jeg. „I kan komme, når I har lyst."

Det var altså sådan min dag endte. Alting gik i orden, og ved du hvad? Thomas' familie fik besøg af missionærerne forleden aften. De inviterede også os. Det var alletiders at se missionærerne undervise min bedste ven i evangeliet. Jeg håber, at jeg en dag kan finde skriftsteder lige så hurtigt, som mor og far og missionærerne kan. Mor siger, at det kun er et spørgsmål om øvelse. Så her er et – jeg har fundet mit første skriftsted til dig: „Jeg er opstandelsen og livet; den, som tror på mig, skal leve, om han end dør" (Joh. 11:25). □

Et lille barn som jeg

Det er fællestid i Primary og den lille pige sidder efter eget valg helt alene bagest i børnenes mødelokale. Hun er som alle de andre børn – med undtagelse af, at hun ikke har nogen næse, ører, rigtige øjenlåg eller fingre. Hudtransplantat dækker over 45% af hendes krop, og på sit venstre ben har hun en skinne med fire stifter, der går gennem hendes muskler ind i knoglen.

Sage Volkman, 8 år gammel, har stået over for – og overvundet – mere smerte end de fleste oplever hele livet.

Børnene begynder at synge, og Sage synger med med sin lille, men glade stemme:

*Engang var Jesus et lille barn,
et lille barn som jeg . . .*

BRAND

Den 24. oktober 1986 besluttede Sages far, Michael Volkman, sig til at tage sine to børn med på camping. (Kun seks dage før var Michael, hans hustru Denise og deres søn Avery blevet døbt i Kirken. Deres 5-årige datter, Sage – et glad barn med grønne øjne, som elskede fodbold og var ved at lære at tegne – var ked af, at hun ikke også kunne blive døbt, men hun var glad for at vide, at en dag ville hun være gammel nok).

Vandet på Bluewater Lake var ved at blive til is den morgen, da Michael og den 8-årige Avery lod Sage ligge og sove i deres campingvogn og gik ud for at fiske. Michael var ked af, at hans hustru Denise ikke kunne være sammen med dem, men hun var lærer i en børnehave og havde ikke kunnet finde nogen til at overtage undervisningen.

Mens morgenhimlen blev lysere, gik Michael tilbage til campingvognen for at se til Sage. Alt syntes at være i orden. Fem minutter efter at han var kommet tilbage til Avery ved søen, begyndte hundene at gø og Avery vendte sig og så røgen, der steg op fra deres lejrplads 140 meter væk. Michaels hjerte bankede stærkt, da han løb tilbage til lejrpladsen. Campingvognen var omspændt af flammer. Inde i den lå Sage stadig i sin sovepose.

Da Michael åbnede døren til campingvognen, blev han slået tilbage af røgen og flammerne. Han tog en dyb indånding, løb ind i campingvognen, fandt håndfulde af brandt sovepose før han fandt Sages ubevægelige krop.

Han ignorerede brandsårene i sit ansigt og på sine hænder og fik Sage ud af campingvognen. Han begyndte straks at give hende kunstigt åndedræt. Der

gik næsten 3 minutter. Sage forblev livløs. Han fortsatte med at presse på hendes brystkasse, så hårdt, at han brækkede et af hendes ribben. Til sidst hørte han en lille lyd fra hende og så hendes brystkasse hæve sig.

Avery, som desperat havde bedt, huskede pludselig gasflaskerne, der var anbragt ved siden af campingvognen. „Far,“ råbte han, „Jeg tror, det er bedst, vi flytter os!“

Michael nikkede og flyttede med smerte Sage længe væk fra campingvognen. Sekunder efter eksploderede gasflaskerne.

Så fulgte forskellige begivenheder: Det 20 minutter lange kapløb med døden, hvor en anden fisker kørte Michael og de to børn over hullede grusveje til skovfogedens hus, hvorfra de kaldte hjælp over radioen; ambulanceturen til Grants i New Mexico, hvorfra Sage blev fløjet til brandsårsafdelingen ved universitetet i New Mexico; så Michaels egen 110 km lange tur med Avery til Albuquerque i New Mexico i en ambulance, han hverken kunne se eller røre, på grund af at hans øjne og hænder var indbundet i bandager.

SIKKERHED

Da Sage blev kørt ind på brandsårsafdelingen, havde lægerne ikke meget håb om, at hun ville overleve natten. „De gav hende 10% chance for at overleve,“ husker Michael. Hun havde tredje- og fjerdegradsforbrændinger i sit ansigt, på arme, bryst og ben. Hendes næse og et øre var smeltet af. Hendes fingre var så forkullede, at de måtte amputeres. Hun mistede 35% af sine øjenlåg. Den ene lunge var klappet sammen og den anden funderede kun lige akkurat. Der blev fjernet en liter sod fra dem.

Hun var også i koma.

På en eller anden måde hang Sage fast ved livet, og to dage senere mente lægerne, at hun var stærk nok til

at gennemgå den første af det, der skulle blive otte hudtransplantationer. Så fik hun lungebetændelse.

„Det eneste, vi gjorde de første ti dage, var at græde og bede,“ siger Michael.

Denise blev underrettet om ulykken, mens hun underviste sin børnehaveklasse. „En betjent ringede til mig. Jeg måtte putte min knytnæve ind i min mund for at lade være med at skribe. Da jeg endelig så Sage, ville jeg ikke have vidst, at hun var min datter, hvis ikke nogen havde fortalt mig det.“

Både Michael og Denise giver lægernes dygtighed samt medlemmernes tro og bønner æren for, at Sage overlevede.

„Vi fandt straks ud af, hvad Kirken handlede om,“ siger Michael. „Wardet afholdt nogle særlige fastedage, selv om vi ikke på dette tidspunkt vidste, hvad faste var. Mange mennesker kom for at støtte os. Sage modtog mange præstedømmevelsignelser.“

En af de første velsignelser blev givet af Robert DeBuck. Robert havde, sammen med sin hustru, Ruth, introduceret Kirken for familien Volkman. „Da Robert velsignede Sage,“ mindes Ruth, „bad han hende om at gå i sikkerhed – ind i vor himmelske Faders arme. Vi levede længe på tro på denne velsignelse. Vi tror, at det var der, hun var.“

Månedere senere gav Sage bevis på denne tros magt. En dag spurgte Denise hende, om hun huskede noget fra disse første seks uger. Sage sagde, at hun huskede, at hun var hos Jesus.

En smule skeptisk spurgte moderen: „Hvad sagde han?“

„Han holdt om mig og fortalte mig, at han var ked af, at jeg var kommet til skade. Han sagde, at han elskede mig,“ svarede Sage.

„Hvad sagde du?“

„Jeg sagde, at jeg også elskede ham. Jeg sagde, at jeg gerne ville blive der, men han sagde, at jeg havde noget, jeg skulle gøre. Så var han væk.“

Da Sage kom sig efter sine frygtelige skader, sagde hun, at hun mindedes at være sammen med Jesus: „Han holdt om mig og fortalte mig, at han var ked af, at jeg var kommet til skade. Han sagde, at han elskede mig. Jeg fortalte ham, at jeg også elskede ham. Jeg sagde, at jeg gerne ville blive, men han fortalte mig, at der var noget, jeg skulle gøre.“

Denise, som altid er realisten i familien, smilede: „Nå, har engle vinger?“

„Mor!“ sagde Sage. „Du ved, at engle ikke har vinger!“

HELBREDELSE

To uger efter, at Sage var kommet til skade, blev familien Volkman tilbudt en mere specialiseret behandling for brændte børn på et særligt hospital i Galveston i Texas. Den 6. november blev Sage fløjet de 1500 km til Galveston. Hun var stadig i koma.

Blandt hospitalets medarbejdere var der to sidste dages hellige. Jonathan Brough og Rob Durrans havde set brændofre før, men dette tilfælde var anderledes. „Jeg har altid været i stand til at vide, hvilken del af patienten, jeg så på,“ skrev Rob i sin dagbog, hvorfra han senere sendte familien Volkman en kopi.

„Da Sage ankom, var lægerne ikke særlig optimistiske med hensyn til hendes fremtid,“ bemærkede han. „Hvis hun klarer sig natten igennem, og det er et stort ‚hvis‘,“ understregede de, „så forventer vi, at der er hjerneskade, tab af synet, kroniske lungeproblemer, manglende evne til at gå og sandsynligvis et stort høretab. Alt, mindre end dette, vil være et mirakel.“

I sin dagbog beskriver Jonathan, hvad der herefter skete: Rob og jeg blev bedt om at give Sage en velsignelse. Vi gik ind på den lille piges værelse, klædt på, som om vi skulle overvære en operation. Vi nærmede os sengen og så et ubevægeligt legeme. Respiratoren stod og pumpede ved siden af sengen, og slanger – til hendes lunger, til at udpumpe hendes mave og til at give hende næring – var anbragt i alle åbninger i hendes ansigt. Hun var alvorligt skamferet. Kun hendes små fødder kunne man se engang havde tilhørt et smukt barn. Hvis jeg nogen sinde havde ønsket at give en velsignelse, der kunne afslutte dette liv, så var det

ved denne lejlighed. Jeg forudså de uoverstigelige udfordringer, denne pige ville komme til at stå overfor, og de store ofre, hendes forældre måtte yde for at kunne pleje hende, så hun kunne blive mere uafhængig.

„Rob salvede de skrøbelige rester af denne lille piges krop, og så lagde vi begge vore hænder på hendes hoved for at bekræfte salvelsen. Kun få gange har jeg følt Ånden tale så kraftigt gennem mig, som det gjorde denne gang. Til min egen overraskelse hørte jeg mig selv velsigne hende med styrke til at overvinde den ødelæggelse, som hendes krop var offer for.“

Både Rob og Jonathan var chokerede over den velsignelse, de lige havde givet, især over løfterne om fuldstændig helbredelse. „Vi fik begge samtidigt at vide, at alt ville blive i orden,“ skrev Rob. „Da vi afsluttede velsignelsen, lod jeg mine fingre blive et øjeblik på hendes hoved – det var som om, at hun trak på min styrke, og da jeg løftede mine hænder, følte jeg mig fuldstændig drænet.“

I de næste par dage svævede Sage mellem liv og død. Blødende sår udsatte operationerne og hendes koma fortsatte. Gaver fra venner gjorde det muligt for Ruth DeBuck at rejse til Galveston for at være sammen med Denise, og de to masserede ofte Sages fødder og fortalte hende historier og sang salmer for hende, da de håbede, at noget kunne komme igennem til den drømmeverden, hun befandt sig i.

En dag lå Denise på sengen sammen med Sage. Hun så ind i sin datters ødelagte ansigt og sagde: „Åh, jeg elsker dig, Sage.“

Og Sage hviskede som svar: „Jeg elsker også dig.“

FREMSKRIDT

Da Sage endelig var vågnet af sin koma, begyndte hun at gøre fremskridt. Hun begyndte selv at trække

vejret. Dernæst begyndte hun igen at lære at tale, selv om det var smertefuldt. Efter at hun var blevet opereret fem gange, vendte Sage atter hjem den 23. december – lige før jul.

Sage begyndte at gå til behandling på et genoptræningscenter i Albuquerque. Brændt hud krymper, når det heles, så strækøvelser blev nødvendige. Hjemme måtte hun tage bade, der varede tre timer, for at hendes forældre kunne skrabe det døde hud af og rense den nye, rå hud med brintovervilte. Det krævede alt hendes mod at lære at gå igen.

Siden da er hun vendt tilbage til skolen, og hun har lært at køre på cykel. Måske var det værste for hende at miste sine fingre: hun troede, at de ville vokse ud igen, ligesom hår. Hendes yndlingsbeskæftigelse havde været tegning, og hun savnede det frygteligt. Men hun har affundet sig med det. For nogle få måneder siden gav en butik i Albuquerque hende en computer, og hun er blevet ekspert i at bruge den til at lave billeder og spille spil.

Men livet bliver aldrig som før. Nogle mennesker, især børn, som ser hende for første gang, bliver bange. For en lille åben pige, som er den samme indvendig på trods af ændringer udvendigt, kan denne afvisning være knusende.

En dag legede Sage udenfor, da et barn kom hen til hende. Uforberedt på denne oplevelse, løb det væk, skrigende: „Et uhyre! Et uhyre!“ Det gjorde ondt, men Sage forstod. „Børnene plejede at grine af mig,“ siger hun. „Gør de det nu?“ „Ikke i skolen, men nogle mennesker stirrer, når vi er ude at handle.“

Wardsmedlemmer gjorde alt det, de kunne, for at gøre Sages hjemkomst fra Galveston så let som muligt. Ved en fællestid i Primary lige før hun kom hjem, afholdt præsidentinden for Primary en aktivitet for at vise børnene, at selv om mennesker er kommet til skade eller blevet kvæstede, er de vor himmelske Faders børn og har brug for vores hjælp.

Nancy Eldridge, daværende præsidentinde for Primary, fik lavet et videobånd, hvor Sage taler til børnene. På båndet talte Sage om det, der var sket og om sine håb for fremtiden. Hun afsluttede med at forsikre sine venner om, at hun var „den samme Sage som før“.

Nancy siger, at børnene hver især måtte tilpasse sig Sage på deres egen måde. Hendes egen søn havde særligt svært ved det. „Han elskede Sage, men han var bange, og det nagede ham. Derfor skrev han breve til hende om sin kærlighed og venskab, indtil han var i stand til at gennemarbejde sine følelser.“

Wardslederne og Sages lærere var, som Kathy Warren, der havde undervist Sage i to år, hele tiden opmærksomme på hendes behov. De placerer hende der, hvor ivrige børn ikke forglemmer sig og støder ind i hendes benskinner. Da tidspunktet for uddeling af VDR-ringe kom, hængte de Sages ring i en særlig kæde, så hun kunne have den om halsen.

FORMÅL

Skrifterne fortæller, at „frygt er ikke i kærligheden“ (1 Joh. 4:18). Man skal blot kende Sage for at elske hende, der er ikke plads til nogen anden følelse. Hun er et billede på alt det, vi alle kan håbe at opnå i dette liv – renhed i formål, kærlighed og en stædig uafhængighed, der holder hende fra at give op.

Biskop Webb husker sidste års tiendeopgørelse med Sage og hendes familie. „Jeg spurgte Sage: ‚Betaler du ærlig tiende?‘

Hun sagde: ‚Nej.‘

Jeg spurgte hende, om hun havde noget tiende at betale for at betale en ærlig tiende.

Hun sagde: ‚Ja.‘ Så tog hun en konvolut med penge i frem, og skubbede den hen over bordet.

Livet bliver aldrig som før for Sage.
Nogle mennesker, især børn, som ser hende
for første gang, bliver bange. For en lille åben
pige, som er den samme indvendig på trods af
ændringer udvendigt, kan denne afvisning
være knusende.

„Skal jeg hjælpe dig med at udfylde sedlen for dig?“ spurgte jeg.

„Nej,“ sagde hun. „Hvis du holder papiret, så skriver jeg.“

Så placerede hun en blyant mellem fingerstumperne for enden af sine arme og udfyldte omhyggeligt sedlen.

Biskoppen ved, ligesom andre, der kender familien, hvor vanskelig Sages helbredelse har været. På tidspunkter har smerterne været næsten mere, end hun kunne bære. På et tidspunkt, da hun fik behandling hjemme, tryglede hun sin mor om ikke at gøre hende ondt mere. Denise fortalte hende om en lille pige, som græd så meget, at hendes forældre holdt op med at give hende behandling. Nu kan den lille pige ikke gå.

Sage græd. „Jeg vil ønske jeg kunne give min krop, så den lille pige kunne gå igen.“

Op på en måde har hun gjort det. Sages historie har været udgivet over hele De Forenede Stater. „Siden artiklerne begyndte at blive offentliggjort, får vi breve fra alle hjørner af nationen,“ siger Michael. Et af dem var fra en dame, der var ved at dø af kræft. Hun havde klippet Sages billede ud af bladet og sat det et sted, hvor hun let kunne se det. „Når det gør ondt,“ skrev hun, „så ser jeg på det og siger: „Tåbelige kvinde, hvad har du at klage over?“

En anden skrev for at fortælle dem, at han er blevet så inspireret, at han har besluttet at blive aktiv i Kirken igen efter mange år.

„Jeg tror, at en del af Sages mission er at vise mennesker, at man kan opnå ting med sit liv uanset hvad,“ siger Michael. „Hun bliver en vidunderlig missionær. Det er hun allerede.“

Det var ikke let at have tro på Sages fremtid. I de første forfærdelige dage, stod Michael og Denise over for den forfærdende mulighed, at Sage kunne dø. „Vi sørgede over den Sage, vi kendte,“ siger de, „og så gik vi

i gang med at acceptere den nye Sage. Vi blev helbredt åndeligt og følelsesmæssigt, efterhånden som hun blev helbredt.“

Støtten fra de hellige og fra naboerne var en betydningsfuld del af denne helbredelse. Ruth DeBuck blev hos Denise de første par nætter på hospitalet.

„Vi talte hele natten, og arbejdede os gennem maredridet,“ siger Ruth. „Vi talte om, hvad det betød, hvis Sage døde, og hvad det betød, hvis hun levede. Alt det, en mor føler og ønsker for sin datter, var blevet revet bort, og Denise måtte klare dette tab. I de første par dage måtte vi give slip på de gamle drømme og drømme nye drømme.“

Ruth har set disse drømme blomstre. „Vi ser Sage engang i fremtiden blive gift i templet,“ siger hun. „En eller anden ung mand, venlig og ren, som kan se gennem det fysiske ind i hendes åndelige skønhed, er sammen med hende. Vi ser hende med sine egne børn, hvor hun lever et liv i evangeliet og modtager de glæder, hun får, og lever på trods af brandsårene.“

„Når der sker forfærdelige ting, forlader nogle mennesker sig på Herren,“ siger Kirk Wood fra deres ward. „Andre bliver bitre og mister denne mulighed. Familien Volkman har forladt sig på Herren og er vokset åndeligt på grund af dette.“

Hele denne oplevelse har været vanskelig og vidunderlig for os alle,“ siger han. „Det er svært at beskrive en tragedie som denne som vidunderlig, men det har vist os, hvad der virkelig har betydning. Det har fjernet alt det unødvendige.“

Michael forklarer ydmygt: „Vi er heldigere end de fleste. Vi har evangeliet.“

Denise smiler. Hun ser over på Michael, på Avery og på Sage og siger så ganske enkelt: „Evangeliet helbreder.“ □

Jeg kan blive døbt igen

Den tredje uge i hver måned afholdt vi en særlig hjemmeaften for en stor gruppe wardsmedlemmer, som kom hjem til mig. Men en aften var på en særlig måde mindneværdig for alle involverede.

Vores gruppe af „stamgæster“ består af enker, enke-mænd, nyligt omvendte, nyligt tilflyttede og andre. Vi får noget at spise, vi taler med hinanden og vi har det, vi kalder „fortælletid“ – hvor en eller to fortæller os andre om sig selv og lader os komme til at kende dem bedre.

Vi var alle særligt opsatte på at komme til at kende en bestemt ældre bror og hans nyligt omvendte hustru at kende, og vi ønskede, at de kunne være med ved vore familieaftener. Men selv om de altid kom i kirke, var det som om, de aldrig kunne komme til vore månedlige møder. Derfor var jeg virkelig glad en uge, da de sagde, at de ville komme.

Aftenen før vort møde ringede denne broder. Mit hjerte sank ilivet på mig, da jeg hørte hans stemme, og jeg sagde drillende: „Fortæl mig ikke, at du vil svigte os igen og blive væk!“ Han svarede leende: „Vent til du hører, hvorfor vi ikke kan komme denne gang. Biskoppen ringede til mig i eftermiddags og sagde at jeg kunne blive døbt igen.“

Jeg havde altid troet, at han var et værdigt medlem af Kirken, og jeg blev glad for at høre nyheden. Han fortalte med at fortælle mig, at ventetiden havde været lang og smertefuld for ham. „Du fatter ikke, hvad det betyder for mig,“ sagde han. „Jeg vil gerne døbes med det samme. Dåben er planlagt til i morgen.“ Jeg udtrykte skuffelse over at ingen af os kunne komme, på

grund af vores planlagte hjemmeaften, men jeg ønskede ham lykke til.

Da næste aften kom, ringede telefonen, og biskoppens hustrus bekymrede stemme i den anden ende af brød vore forberedelser for aftenen. Biskoppen, som var læge, var blevet kaldt til hospitalet på grund af en nødsituation, forklarede hun. Og værre endnu, wardsmissionslederen var taget udenbys i forbindelse med sit arbejde. Broderen, der skulle døbes, ventede i Kirken sammen med nogle få familiemedlemmer.

Mens biskoppens hustru prøvede at kontakte stavspræsidenten, forklarede min mand hjemmeaftensgruppen: „Der er ingen i Kirken bortset fra denne mands familie,“ sagde han. „Vil I have noget imod at tage hen i Kirken og støtte denne broder i forbindelse med denne vigtige begivenhed for ham?“

Hans ord fyldte vort hjerte med Ånden. Vi kørte hastigt til Kirken, hvor vi mødte en bekymret stavspræsident. Da vi satte os, fyldte en stærk ånd lokalet, så meget, at vi fik tårer i øjnene. Da broderen, der skulle døbes gik ud og så alle de tårefyldte, smilende ansigter – fyldt med kærlighed til ham – hviskede han: „Jeg vidste, at alt ville blive godt, og at I alle ville komme.“

Herefter fulgte et smukt møde, som jeg ved, ingen af os vil glemme. Da det var forbi, lykønskede vi vores nydøbte broder og sagde: „Vi elsker dig.“ Han omfavnede os og græd åbenlyst. Vi vendte tilbage til vores hjemmeaften og nød en meget åndelig aften samme, bar vidnesbyrd om dåb, omvendelse og evangeliets undere. □

Gaye Galt bor i Hughson Ward, Turlock California Stake.

Walter Spät

og den første sydamerikanske stav

Neusa Longo

Walter Spät virkede som præsident for Centro gren midt i São Paulo i Brasilien i 1954, da grenens medlemmer afholdt en basar for at indsamle penge til grensbudgettet. Der var også præmier – fine ting, smukke malerier og kakler med påmalede skriftsteder i rammer. „Var det nu ikke lidt ødselt,“ tænkte nogle af medlemmerne, „at købe så mange og kunstfærdige gaver til en basar?“ De fandt senere ud af, at præsident Spät selv havde lavet gaverne med et minimum af udgifter og en god del arbejde og velvilje fra andre.

Den største del af Walter Späts fritid gik med at udtrykke sig selv kunstnerisk. I årene før sin død i 1989 havde han bogstavelig talt hundredvis af oliemalerier. Men i det meste af Walters liv havde krav fra familie og kirke været vigtigere end personlige interesser og ambitioner. Som ung tysk immigrant var Walter efter første verdenskrig ankommet med sin familie til den brasilianske stat, Santa Catarina. Han blev en succesrig møbeldesigner, en dygtig håndværker, en hårdtarbejdende nyomvendt i den voksende kirke i Brasilien, og til sidst blev han præsident for den første stav i Sydamerika.

For Walter begyndte Herrens værk umiddelbart

efter hans døb i 1950. Hans forældre og broder og søster var vendt tilbage til Tyskland med planer om, at Walter skulle komme, efter at han havde solgt familiens gård i Santa Catarina. Men da anden verdenskrig udbrød, blev Walter i Brasilien og i 1946 giftede han sig med Edith Altman, en schweizisk immigrant. De flyttede til São Paulo, hvor Walter arbejdede som møbelsnedker, og hvor spørgsmålet om religion snart opstod i deres hjem.

Edith gik regelmæssigt til kirkemøder, men Walter nægtede at gå med hende. Han ville kun blive et hengivent medlem af en kirke, hvis han fandt den sande kirke, sagde han. Han havde en fornemmelse af, at en sådan kirke eksisterede. Når Walter var gået på arbejde om morgenen, knælede Edith ned og bad Gud om at vise dem den sande kirke. Fem måneder senere, i

Som unge immigranter fra Europa, mødtes Walter og Edith Spät i Brasilien, hvor de i løbet af årene skabte et hjem og en familie, der var evangeliet hengivent.

MALERIER AF WALTER SPÄT

november 1949, bankede amerikanske missionærer fra Jesu Kristi Kirke af Sidste Dages Hellige på deres dør.

I fem måneder studerede Walter med missionærerne, læste skrifterne og kom til Kirkens møder. Han blev gradvist overbevist om, at dette var den sande kirke, og den 20. marts 1950 blev Walter Spät døbt. Edith tilsluttede sig Kirken i oktober samme år. Hun havde været medlem af en streng protestantisk kirke og havde derfor svært ved at acceptere visse aspekter af de sidste dages helliges livsførsel, især fester med dans afholdt i kirkebygningen. „Først efter at jeg læste Mormons Bog flere år efter min dåb,“ siger hun, „blev jeg helt overbevist om, at dette var Herrens kirke.“

Walters overbevisning fik ham til utrætteligt at henvise sig til den sande kirke. Han blev kaldet til at virke som ældsternes kvorumspræsident, dernæst blev han grenspræsident, rådgiver til missionspræsidenten i Brasilien og så medlem af distriktsrådet – kaldelser, han alle, i henhold til sin ven og kollega i mange kirkekaldelser, Jose Lambardi, opfyldte „med en nidkærlighed og hengivenhed, der grænser til fuldkommenhed. Han forventede meget af sine medmennesker, fordi han forventede så meget af sig selv.“

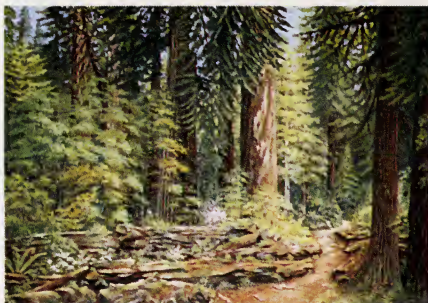
Som leder, siger Jose, „var Walter streng. Han blev anset for at være en hård mand.“ Men Walter græd

ofte, når han vidste, at han havde såret nogen, og han var hurtig til at bede om tilgivelse. Jose husker en situation, hvor han og Walter havde haft en diskussion, da de engang arbejdede på en opgave i Kirken. „Jeg vendte tilbage til mine søndagsmøder lige før nadvermødet, og jeg vidste, at jeg ikke kunne tage nadveren, så længe jeg havde det sådan,“ fortalte Jose. „Men lige før nadveren, følte jeg en hånd på min skulder. Det var Walter. Han ønskede at undskyldte, så vi kunne deltage i nadveren med gode følelser.“

Ikke så længe efter dette skete der, en solfyldt morgen i maj 1966, noget bemærkelsesværdigt for Walter og for alle andre sidste dages hellige i Brasilien og Latinamerika: Den første stav i denne del af verden blev organiseret i São Paulo i Brasilien. Den bestod af syv ward og tre grene, og ældste Spencer W. Kimball foreslog, at de opretholdt broder Walter Spät som deres præsident.

Staven omfattede vidt spredte områder af den største by i Sydamerika, et af de tættest befolkede områder i verden. Præsident Spät satte sin lid til at højrådet hjalp wardene med at undervise de nye ledere. Hans indsats med hensyn til at oprette og styrke wards- og stavsledere i et område, som før havde været en mission, gjorde, at han blev højt respekteret af medlemmerne.

Mark Grover, en missionær i Brasilien på det tid

spunkt, da Walter var stavspræsident, mindes: „Det var ikke så let for ham at vise sine følelser, men han nærede en stor omsorg for medlemmerne. Han var en fantastisk stavspræsident. Han fik tingene gjort – og han sikrede sig, at de blev gjort rigtigt og på den måde, Herren ønskede.“

På dette tidspunkt var Walter også blevet far til en søn, Osweldo, og en datter, Gloria, og han havde nok at gøre på sin møbelfabrik. Gloria mindes, at faderen normalt tog på arbejde før kl. 6 om morgenen. „Han var en god far for os, selv om hans tid var meget begrænset,“ siger hun. „Vi prøvede ofte at få ham til at slappe af, at tage på ferie, men han kunne ikke holde op. Kunst var hans afslapning, men han havde endog ikke tid til det, før han blev pensioneret.“

Walter fortalte sin familie, at en dag ville han slappe af – „efter min tempelmission“. Det skete ikke, før han havde virket ti og et halvt år som stavspræsident. Da templet i São Paulo næsten var færdigt, blev han kaldet som medlem af den udøvende komité for åbningen og indvielsen af templet. Han tegnede udsøgte møbler til templet, og senere blev han, efter han havde tjent som regionalrepræsentant, kaldet som rådgiver i tempelpræsidentskabet.

I 1984 trak han sig tilbage fra sin forretning. I flere år brugte han meget tid på oliemaleri. Osweldo husker, at faderen „elskede at male naturen. Han nærmede sig

sin kunst på samme måde, som han havde gjort det med sine kirkekaldelser – med perfektionisme og et hengivent hjerte. Han lavede mindst tre hundrede malerier, før han døde.“

Walter og Edith udførte en tempelmission og havde kun få måneder tilbage, da han blev alvorligt syg af kræft og blev sengeliggende for første gang i sit liv. „Han kunne se, at han havde opnået meget,“ siger Gloria, „men han indså også, at han sandsynligvis kunne have levet et mere balanceret liv. Han blev blødere til sidst, under al sin lidelse. Det, som gjorde ham glædest var, at hans familie havde stærke vidnesbyrd om Jesu Kristi evangelium.“

Walter Spät døde den 15. maj 1989.

São Paulo omfatter nu to missioner, 14 stave og omkring 47000 medlemmer. mange brasilianske medlemmer husker „de gamle dage“, hvor Kirken var helt ny i deres land. Ingen kan forbigå Walter Spät, når man omtaler de brasilianske kirkepionerer. □

Neusa Longo bor i Santo Andre første ward i Santo Andre stav i Brasilien. Flavia Erbolato, leder af Kirkens oversættelsesafdeling i São Paulo, har givet mange af oplysningerne, brugt i artiklen.

Til venstre: Broder og Søster Ayerdis, som har boet i Brooklyn siden 1962, har sikret sig, at deres børn ikke glemte deres kulturarv. Broder Ayerdis virker nu som biskop i andet ward i Brooklyn.

Herunder: Medlemmer af Brooklyns første ward, Cheryl Roberts og Lisa Morgan.

Brooklyns vindue til verden

Glen Nelson

Når man er til møderne i Kirkens bygning i Brooklyn, er det næsten som at sidde ved generalforsamlingen i det nærliggende FN. I kirkebygningen i Brooklyn afholder to ward og en gren deres møder, adskilt i engelsk-, spansk- og kinesisksprogede enheder.

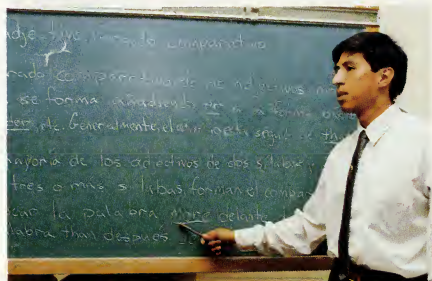
Men Brooklyns medlemmer erlangt mere forskellige end denne inddeling antyder. I Brooklyns første ward kommer medlemmerne fra fyrrer forskellige lande, bl. a. Argentina, Australien, Barbados, El Salvador, England, Etiopien, Granada, Guatemala, Haiti, Italien, Nigeria, Pakistan, Panama, Filipinerne, Puerto Rico, Schweiz samt Trinidad og Tobago. Medlemmerne fra USA er næsten lige så forskellige, for de kommer bogstavelig talt fra kyst til kyst. Selv de indfødte fra Brooklyn fortæller, at de har forfædre fra mange forskellige nationer – jøder, italienere og afrikanere, blot for at nævne nogle få. Kirkens historie i Brooklyn genspejler selve byens historie – den fjerdestørste by i

USA, selv når den adskilles fra de andre fire byer, som tilsammen danner New York City. Dens tradition som en af verdens korsveje er legendarisk. Et skøn antyder, at så sent som i 1940 kunne tre fjerdedele af alle amerikanere spore deres slægtshistorie tilbage til dengang deres forfædre boede i eller drog gennem Brooklyn.

Der blev oprettet en gren i Kirken i Brooklyn så tidligt som i 1837, og mellem 1840 og 1890 ankom halvtreds tusinde europæiske omvendte i kompagnier, organiseret af Kirken. I årene herefter sejlede endnu tusinder af hellige ind i New York. Brooklyn forblev den vigtigste indgangsport for Kirkens immigranter i mange år.

Gennem tiderne har Brooklyn altid virket som et sted, hvor rejsende, der før eller siden rejste videre, gjorde holdt. I 1846 chartrede Kirken det første skib, som skulle fragte medlemmer til Californien som en begyndelse til udvandringen mod vest. Navnet på dette skib var *Brooklyn*.

Til venstre: Da familien Petrus flyttede til Brooklyns første ward, lærte de „altid at sætte deres lid til ånden.“ **Fra venstre:** Raquel, Gregory, Sarah, Mike og deres mor Mireille. **Ovenfor:** Den etniske blanding i staven i New York omfatter medlemmer fra den kinesiske gren, Thomas Ko, der taler med en besøgende, Alice Chew. **Nederst:** Bonifasi o Ganis Rios, førsterrådgiver i unge mænds præsidentskab i Brooklyns andet ward.

Randy Dow fra Brooklyns første ward har arbejdet med de unge i mange år, men oplever ting i Brooklyn, som han „aldrig har oplevet før, og nok aldrig kommer til at opleve igen.“

I de sidste år er sammensætningen af wardene i Brooklyn ændret fra at bestå af næsten udelukkende europæiske hellige for halvtreds år siden til nu at bestå af en stor procentdel af medlemmer, som kommer fra steder nærmere ækvator. Men selv om medlemmerne kommer fra andre lande eller andre stater i USA, er næsten alle „fremmede“ på en eller anden måde. Voksne som er født i Brooklyn findes næsten ikke blandt Brooklyns knap 1200 medlemmer.

Mireille Petrus og hendes familie er eksempler på trofastheden og forskelligheden blandt de sidste dages hellige i Brooklyn. De forlod Haiti for otte år siden for at rejse til USA. De satte hele deres lid til Kirken, da de ankom til et ukendt samfund. „Kirken har hjulpet os med at forblive på det samme åndelige niveau som før,“ bemærker Raquel, Mireilles ældste datter. Søster Petrus virker som søndagsskolelærer for andre af wardets fransktalende medlemmer fra Haiti og bekymrer sig ikke over at skulle opdrage fire teenagere i et område, der er kendt for sin kriminalitet og fattigdom. Hun har forberedt dem godt, og de taler om frygtindgydende og farlige oplevelser med ro og sikkerhed. „Vi må sætte vores lid til Ånden hele tiden, så vi kan vide, hvad vi skal gøre, og hvad vi ikke skal gøre,“ siger Raquel.

Stærke familier og et aktivt seminarprogram har resulteret i ivrige og villige unge sidste dages hellige i Brooklyn. Men i henhold til Randy Dow fra Maine, som har arbejdet med unge i årevis, „oprettede vi for nogle få år siden seminar med kun et par elever. Et af problemerne var, at forældrene ikke ville have, at deres børn var ude sent om aftenen.“ Private biler er sjældne i Brooklyn, men køreligheder blev organiseret og senere blev der lavet aktiviteter efter den ugentlige undervisning. Nu afholdes seminar fredag aften – efter et enstemmigt ønske fra de unge.

Broder Dow er overrasket over de udfordringer, de unge står overfor: „En uge begyndte vor seminarlektion med, at en af de unge fortalte om et mord på hans

skole. Her oplever jeg ting, jeg aldrig har oplevet før, og nok aldrig vil opleve igen.“ Men han viser åbent sin glæde ved sit arbejde med de unge og ved muligheden for at betyde noget særligt for dem.

Når broder og søster Gonzalo Ayerdis svarer på spørgsmålet om vanskeligheden ved at opdrage børn i Brooklyn sammenlignet med deres fødelande, Honduras og Nicaragua, er de optimistiske. „Det er lettere her,“ siger søster Ayerdis. „I det mindste ved man, at man altid kan få arbejde.“ De havde fem små børn med til Brooklyn i 1962, og der kom kort efter to mere. Som 41-årig fandt broder Ayerdis et arbejde som tømrer. Syv år senere kunne familien købe deres eget hus – noget andet usædvanligt i Brooklyn. I dag er alle deres børn giftede, undtagen den yngste datter, som lige er kommet hjem fra sin mission i Arizona.

Spansk er stadig hovedsproget for forældrene, som er stolte af, at deres børn taler både engelsk og spansk. „Da vi flyttede hertil,“ siger søster Ayerdis, „var der ingen tosprogede skoler eller spansk-talende ward, så jeg fik børnene til at tale spansk herhjemme, så de ikke glemte det.“

Broder Ayerdis virker i øjeblikket som biskop i Brooklyns andet ward, hvor moderne afholdes på spansk. Han mindes den dag, da han bragte sin familie med til den dommer, som gav dem permanent opholdstilladelse i USA. „Vore børn sad ved siden af os på den lange bænk – stille, som engle.“ Dommeren mente, at New York ville ødelægge børnene og sagde til familien: „Hvor er det synd, at I er nødt til at tage jeres dejlige børn med hertil.“ Søster Ayerdis svarede: „Vi har nok efterladt vore møbler, vort hus og tøj i vort fødeland, men vi har medbragt vore traditioner.“

Brooklyns gren og ward indeholder en sammensætning af jordens befolkning, som kun få andre ward kan opvise magen til. Men selv om forskelligheden i sprog, kultur og race måske fascinerer turister eller nye medlemmer, er de fleste af Brooklyns medlemmer ikke opmærksomme på sådanne forskelle. I stedet er de i højere grad afstemt efter deres ligheder – ligheder i vidnesbyrd om evangeliet, ligheder i den måde, hvorpå de er kommet til Brooklyn og ligheder i deres stærke familieliv og forpligtelse over for ungdommen. □

Glen Nelson, som tidligere boede i Brooklyn, bor nu i Manhattan andet ward i New York Stav, hvor han og hans hustru arbejder med døve medlemmer.

FUGLESANG OG VIOLER

Selv da jeg voksede op i den lille landsby i Wales, hvor vi boede, vidste jeg, at min far var anderledes. Det vigtigste erhverv for mændene her var at grave kul i den lokale mine. Deres liv var i høj grad det samme som deres fædres før dem – de arbejdede i minen om dagen og tilbragte deres aftener i den lokale bar, hvor de spillede et par spil og drak øl. På grund af deres ringe arbejde og mangel på penge, var minearbejdernes tøj ofte temmelig laset. De fleste af dem havde ikke et sæt tøj at tage på til kirke om søndagen, og deres sko var pudset en smule, men deres hverdagstøj var ikke særlig pænt. Sådan var det ikke med min far. Han var altid pænt klædt på.

Min far var af middel højde, bred over brystet og meget stærk. Hans mørke hår var altid nykæmmet, og hans omhyggeligt klippede mustache gjorde ham endnu pænere. Han fik sit tøj syet hos en skrædder. Han gik aldrig ned ad bakken til landsbyen, medmindre han var pænt påklædt. Hans sko skinnede, og han plukkede en blomst fra haven til at sætte i sit knaphul.

Man kunne ud fra denne beskrivelse tro, at han mente, at han var bedre end sine kolleger, men sådan var det ikke. Han havde et venligt smil og en godmodig indstilling over for alle.

Som ung var han gartner og arbejdede flere år for rige folk med store haver. Den sidste, han arbejdede for, havde meget fine vinstokke. De var blevet forsmøt, groede vildt, og druerne var af dårlig kvalitet.

Far blev af sin arbejdsgiver bedt om at tage sig af vinstokkene og gøre dem raske igen, så de kunne give god frugt. Han var en god gartner, så han klippede de dårlige grene af helt ned til den tykke stamme. Da ejeren, som intet vidste om dyrkning af vinstokke, så, hvad hans gartner havde gjort, blev han meget vred, og far mistede sit arbejde.

Far opgav gartnerarbejdet og flyttede til kulminerne. Her begyndte han som arbejdsmand, der skulle holde togskinneerne i orden. Efter omkring et år, erkendte firmaet, at han var en usædvanlig arbejder og gjorde ham til leder.

Fars have blev misundt af hele landsbyen. Der var aldrig noget ukrudt i den. Hans grøntsager stod i lige rækker som små soldater. Han bad altid mor om at gemme sæbevandet, når hun vaskede. Han hældte det ud over sine grøntsager. Jeg lærte senere, at det var luden i sæben, der dræbte insekterne.

Han elskede sin familie, og i stedet for at gå på bar, tilbragte han aftenerne med at underholde sin familie med sin harmonika og med at lære os at synge og danse.

Efter hans omvendelse til Kirken var søndag morgen altid noget særligt. Efter søndagsskole, når mor var ved at lave middag, tog han os børn med på en gåtur op i bakkerne. Her lærte han os om naturen og om historie. Vi standsede ved en gammel stenmur, som var bygget i romertiden, og han fortalte os om romerrigets storhed. Han hjalp os med at forestille os gladiatorer-

ne, der viste deres færdigheder i arenaen, under folkemængdens jubelbrå. Han forklarede også om ødelæggelsen af dette, engang så store rig.

Far gjorde studiet af naturen interessant for os. Engang plukkede han en viol, som stod under en hæk, og kaldte på os børn. „Det er kun en lille blomst,“ sagde han, „men den indeholder mange ting, givet af Gud – en dejlig duft og kronblade, der er blødere end det fineste fløj – og alt dette kommer fra jordens muld og fra solens stråler.“

Engang fandt jeg på en af vore ture, et pindsvin. Den gemte sig under nogle buske og kikkede ud med sine små perleøjne. Jeg skulle til at skubbe til det med en kæp, men far stoppede mig. „Hvorfor gøre den lille skabning fortræd? Den har problemer nok med hunde og ræve, så lad os lade den være.“

Engang standsede han og gjorde tegn til os om at være stille. Så pegede han på en mørk plet oppe på himlen. „Hør,“ sagde han stille, „lyt til Guds stemme.“ Vi standsede og hørte fuglens sang, mens den svang sig op på himlen. Jeg hørte ikke Guds stemme, men år senere lærte jeg, hvad han mente.

En aften, da det regnede, sad familien omkring pejsten, da en tanke pludselig kom til mig. „Far,“ sagde jeg en smule frimodig for en lille dreng, „fortæl os om vores farmor og farfar. Vi har set mormor og morfar, men vi har ikke hørt noget om farmor og farfar.“

Far stirrede ind i ilden nogle øjeblikke før han svarede. „Thomas,“ sagde han, „det er et godt spørgsmål, men jeg ved ikke meget om min far. Min mor, som døde for nogle få år siden, fortalte mig, at han døde lige efter, jeg blev født, og jeg har aldrig set hans gravsted. En dag må jeg gøre det.“

Nogen tid senere fortalte far, at han ville bruge en dag til at besøge nogen ude på landet. Der var ikke noget usædvanligt ved det, da han havde slægtninge, der boede i en lille hytte i en landsby nogle få kilometer borte. Da han kom tilbage den aften, kunne vi se, at der var noget galt. Nogle få dage senere kaldte han familien sammen og fortalte os det, han havde fundet ud af.

Han havde besøgt en gammel kirke i en landsby, der hed Llanviangel, og der havde han fundet optegnel-

sen om sin far og sin egen fødsel. Dette var historien, som vores far fortalte os:

I en lille kulmineby oppe i dalen fik hans bedste-forældre en lille pige. De gav hende navnet Rhonwen. Da hun var 16 år gammel, blev hun sent ud for at tjente hos en rig familie. Inden året var omme, vendte hun tilbage og ventede et barn. Hendes rigtige arbejdsgiver havde udnyttet hendes uskyld. Da han fandt ud af, at hun var gravid, betalte han hende to måneders løn og sendte hende hjem.

Rhonwen giftede sig med en af de unge mænd fra landsbyen, før barnet blev født. Hun fik ham ikke døbt, og hans fødsel blev ikke optegnet. Han voksede op med samme efternavn som Rhonwens mand, som blev dræbt i en kulmineulykke lige efter, at barnet var født.

Opdagelsen af disse omstændigheder omkring sin fødsel, som senere var blevet nedskrevet af præsten i kirkebogen, ændrede fars liv. Han mistede interessen for haven og for sit udseende. I stedet for at være sit glade selv, blev han gnaven og humørsyg.

Så en dag fik mor, som normalt var så blid som en engel, far til at sætte sig i sin yndlingsstol. Hendes blidhed var væk, og der var ligesom ild i hendes øjne. „Gwyllam (William),“ sagde hun, „du opfører dig som en tåbe. Bare fordi en ond mand udnyttede en ung piges uskyld, og der blev født et barn, forbander du dig selv og lægger forbandelsen over på hele din familie. Det var Gud, der tillod, at du blev født, og jeg så i dig en god mand, som jeg elskede højt og giftede mig med.“

Ilden var stadig i hendes øjne, da hun atter talte. „Jeg vil ikke se dig ødelægge dig selv og os.“

Hun lagde sin arm rundt om hans hals og med en stemme, der var rørt af kærlighed, sagde hun: „Åh min Gwyllam, vi kan ikke leve i fortiden. Vi har hinanden, vore børn og vor kærlighed. En eller anden syndede, men det var ikke dig. Desuden har vi evangeliet, og du har Guds præstedømme. Kan vi ønske mere?“

Da var det, at smerten i hans hjerte brød frem, og tårerne kom – tårer, som vaskede bitterheden bort og rensede hans sind. Fra den dag, blev han igen vores kære far. Vi genoptog vore gåture i bakkerne, og han passede atter sin have og sine blomster. □

Mine gamle venner og min nye bedste veninde valgte alle at afvise mig. Jeg var virkelig såret indtil den dag, hvor jeg forstod, at en bestemt ven aldrig havde svigtet mig.

Min ven

Patricia R. Roper

En oplevelse i mit første år i gymnasiet kunne have gjort mig følelsesmæssigt såret og arret i årevis, men det viste sig at blive et af de bedste tidspunkter i mit liv – altsammen på grund af en ganske særlig ven.

Det år begyndte pigerne på min alder at dele sig i grupper. Der var mange forskellige grupper, men „gruppen“ bestod af de mest populære piger i skolen. Alle mine veninder hørte til i denne gruppe, og det samme gjorde jeg til at begynde med. Men så skete der noget. Jeg er ikke helt sikker på, hvad det var.

En dag kom Bonnie, en af de mest populære piger i skolen, hen til mig og fortalte mig, at jeg var lukket ud af gruppen.

„Men hvorfor det?“ spurgte jeg. „Hvad har jeg gjort?“

„Vi vil bare ikke komme sammen med dig mere,“ sagde Bonnie.

Det gik op for mig, at jeg måtte finde en ny veninde. Jeg mente, at jeg kunne gøre gruppen jaloux, og de kunne se, at de ikke sårede mig. Derfor fik jeg en ny veninde. Hendes navn var Vicki. Jeg valgte Vicki, fordi jeg var sikker på, at gruppen ikke ville tage sig af hende. Hun var lille, tynd og ikke særlig køn. Men det viste sig, at hun var en vidunderlig veninde.

Vicki og jeg havde det rigtig godt sammen. Vi nød begge to at gøre de samme ting. Jeg var begyndt at kunne lide at være sammen med hende så meget, at jeg besluttede, at jeg ikke behøvede gruppen, så længe Vicki var der.

Kort efter at Vicki og jeg blev venner, sad vi på sko-

lens plæne og delte en sodavand og noget slik, mens vi sad og lo sammen. Pludselig blev Vicki alvorlig. Hun holdt op med at le og begyndte at fumle med et stykke karamelpapir. Da hun endelig så på mig, vidste jeg, at hun tænkte på noget vigtigt.

„Hvad er der?“ spurgte jeg.

Vicki kæmpede et øjeblik med at få kontrol over sin stemme, før hun svarede: „Jeg har aldrig haft så god en veninde før,“ sagde hun og så mig lige i øjnene. „Kan vi love hinanden, at vi vil være bedste venner altid?“

„Selvfølgelig,“ sagde jeg og følte mig godt tilpas. Jeg smilede og samlede karamelpapiret op. „Det vil jeg også gerne.“

Nogen tid senere begyndte gruppen at lægge mærke til Vicki. „Kom Vicki,“ sagde de. „Kom og spis sammen med os,“ eller „hvorfor kommer du ikke sammen med os, Vicki?“

I begyndelsen undskyldte Vicki sig, men så begyndte indbydelserne at blive for uimodståelige.

Jeg husker tydeligt den dag. Da jeg kom i skole, gik jeg lige hen til Vickis skab som sædvanligt. Fra den anden ende af gangen kunne jeg se gruppen omringe hende. Jo nærmere jeg kom, desto højere og gladere blev deres latter. Et par af mine forhenværende venner så til siden, og hen på mig, idet de kastede deres hoveder tilbage i påtagne latterudbrud.

Vicki så ikke på mig. Hun var alt for indhyllet i al opmærksomheden. Det kunne jeg ikke bære. Men havde hun allerede glemt vores løfte?

På dette tidspunkt tog alle pigerne hinanden under armen i en lang række med Vicki i midten og gik glade ned ad gangen. De gik lige forbi mig, som om jeg ikke eksisterede.

Nu var jeg virkelig ked af det. Jeg gjorde mit bedste for at gruppen ikke skulle se, hvor meget de sårede mig, men de vidste, at de opnåede noget.

Så en dag skete det – en af de største oplevelser i mit liv. Pludselig gik det op for mig, at jeg havde en ven, som gruppen aldrig kunne tage fra mig, en som altid ville være der, en jeg kunne tale med altid, en som aldrig ville svinge mig.

Da jeg gjorde denne forbavsende opdagelse, lagde jeg mærke til en varm følelse, der begyndte at vokse i mit hjerte. Den voksede, indtil jeg følte mig fuldstændig opslugt af den. Jeg forstod, at det var min himmelske Fader, der fortalte mig, at han elskede mig. Jeg ønskede at råbe, le eller græde. Jeg følte mig så ny, så speciel, så elsket.

Kort tid efter kom Bonnie hen til mig. „Hvordan har du det?“ spurgte hun usikkert.

„Fint,“ svarede jeg med et forbavset udtryk. Der var et øjebliks stilhed, mens hun kæmpede med at fortsætte.

„Vi tænkte bare,“ begyndte Bonnie, „vi tænkte, at du måske havde lyst til at være lidt sammen med os igen. Vi stemte om det, og de fleste af os kan stadig lide dig.“

„Tak,“ sagde jeg, „jeg skal se, hvad jeg kan gøre.“ Det føltes godt, at de ønskede mig tilbage, men det gik op for mig, at det ikke længere betød så meget for mig at være i gruppe med nogen.

Gennem denne oplevelse, fandt jeg en sand ven, som jeg ønskede at gøre noget for til gengæld for det, han havde gjort for mig. Jeg huskede det skriftsted, som lyder: „Gå du hen og gør ligeså!“ (Luk. 10:37). Så begyndte jeg at se mig om efter nogen, som havde brug for en ven. □

„Brylluppet i Kana“, af Carl Heinrich Bloch.

Jesus udførte sit første mirakel, at forvandle vand til vin, da han deltog i en bryllupsfest i Kana i Galilæa. Skafferen smagte på vandet, som var blevet til vin og vidste ikke, hvor det kom fra, „men tjenerne, som havde øst vandet op, vidste det“ (se Joh. 2:1-11).

Disse fransktalende hellige, som oprindeligt stammer fra Haiti, bidrager til den internationale blanding af hellige, som mødes i kirkebygningen i Brooklyn i New York Stake. Fra venstre: Pearl Thorne, Emmy Ubah og Monica Oglé. Se „Brooklyns vindue til verden“, side 36.